اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

یکشنبه • ۲۰ آذر ۱۴۰۱ • ۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ • ۱۱ دسامبر ۲۰۲۲ • سال پنجم • شماره ۹۷۸ • ۸صفحه • قیمت ۳۰۰۰ تومان

معدن کرومیت منوجان همچنان بلاتکلیف

معـدن کرومیت منوجان که ۷۰ درصد ذخیره کرومیت کشـور را در خود جای داده اسـت ۷ مـاه در انتظار رفع مشـکل اسـت.معدن کرومیت منوجان یکی از غنی‌ترین معـادن کرومیت جهان اسـت و ۷۰ درصـد از ذخایر این سـنگ گران نرخ در ایران را در خود جای داده اسـت اما عـدم توانمندی پیمانـکار این معادن در سـال‌های اخیر موجب بروز مشکلاتی در این مجتمع معدنی - صنعتی...

۶

فرصت‌ها و چالش‌های «ملی مس»

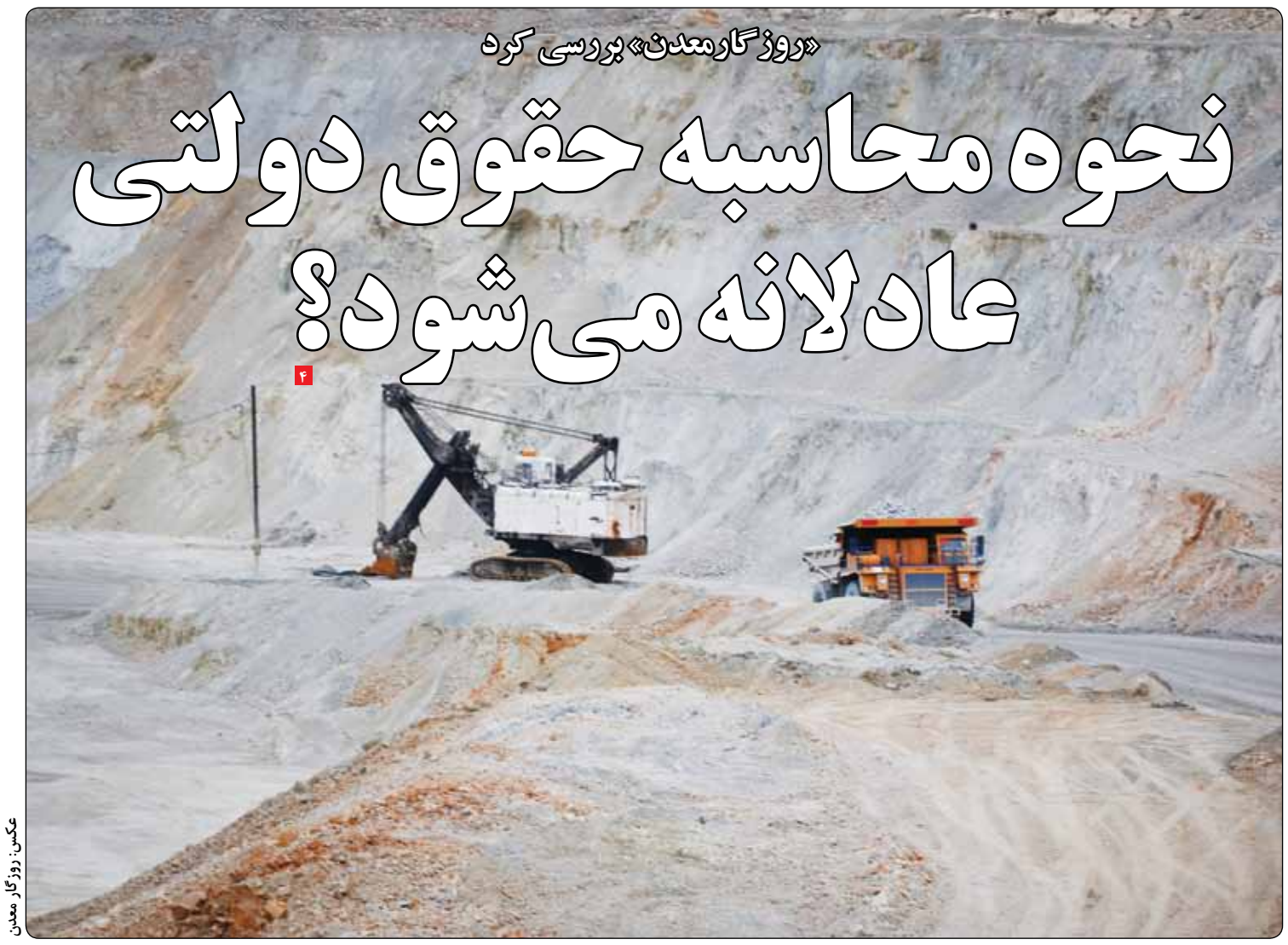
شـرکت ملی مس به عنوان متولی اصلی بهره‌برداری از ذخایر مسی کشور، در تلاش است تا با افزایش تولید بتواند از فرصت بازارهای جهانی در سال‌های آینده استفاده کند و میـزان ارزآوری ایـن صنعت را افزایش دهـد، اما بدون شـک موانع زیادی در این مسـیر وجود دارد که می‌تواند این مسیر را برای شرکت مس طولانی‌تر کند. صنعت مس در چند سال اخیر با اقبال در بازارهای جهانی مواجه شد...

۲

«روزگارمعدن» بررسی کرد

نحوه محاسبه حقوق دولتی عادلانه می‌شود؟

۴

عکس: روزگار معدن

سرمقاله

هزینه‌های تحمیلی به فعالیت‌های معدنی

کامران وکیل
دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران

طـی سـال‌های اخیـر فعالیـت معـادن همـواره بـا ممنوعیت‌هـا و محدودیت‌هـای متعـددی همـراه بوده اسـت. افزایش فشـارهای مالی برای معدنکاری و سایر تعاملات تجاری مانند صادرات از جمله محدودیت‌هایی است که برخی از معادن را زمین‌گیر کرده است. افزایش چندبرابری حقوق دولتی معادن، لغو معافیت‌های مالیات بر صادرات مواد معدنی و سـایر هزینه‌های تحمیل‌شده از سـوی دولت به صاحبان معادن، شـرایط فعالیت را با چالش و نوسـانات زیادی برای فعـالان این حوزه همراه کرده اسـت. مبالغ در نظر گرفته شده به‌عنوان عوارض صادراتـی و حقـوق دولتی معادن، در طول سـال دچار تحولات مختلف شـده و اغلب شـاهد افزایش مداوم و مستمر آنها هستیم.

هرچنـد در برخـی مـوارد ممکن اسـت مالیـات بر صادرات تعداد محدودی از مواد معدنی برداشـته شـود امـا پس از مدت کوتاهی مجدد شـرایط به روال سـابق بازمی‌گردد.

می‌توان گفت مالیات بر صادرات بخش معدن، یکی از هزینه‌های مهمی است که با افزایش آن، فشار بیشتری بر معدنکاران و فعالان معدنی و تجاری وارد می‌شود.

تـا پیـش از این مالیات فقـط بر صـادرات حلقه اول فـرآوری بود؛ به این معنا که صـادرات مواد خام یا مواد اسـتخراجی از معـادن بـه صورت مسـتقیم، مشـمول مالیات می‌شد.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت‌ها

نقشه های آرمانی برای توسعه معدن

۳

توسعه فقط روی کاغذ است

۷

تیترهای روز

رویای شیرین اما دست نیافتنی

وزارت صنعـت، معـدن و تجـارت به‌عنوان متولی بخش تولید و تجارت در ابتدای امسـال و در جریـان تبیین اهداف کمی و کیفی خود، وعده رشـد ۱۰.۵ درصدی در حـوزه معدن را مطرح کرد. تحقق این رشد نیازمند جذب ۱۱۴ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری ثابت است و پیش‌بینی می‌شـود به‌واسطه آن برای ۱۲ هزار نفر موقعیت شغلی جدید...

۷

نقشه راه معدن به سرانجام نرسید

در معرفی نقشه راه توسعه و توانمندسازی معادن و صنایـع معدنی ایران گفته می‌شـد این برنامه راهبردی بر پایه شناسایی ظرفیت‌ها و مزیت‌های معـادن و صنایـع معدنی کشـور و چشـم‌انداز بازارهـای جهانی و همچنین بر اسـاس نگاهی راهبـردی و کلان بـه جایگاه معـادن و صنایع معدنی...

۳

سرمقاله

هزینه‌های تحمیلی بر فعالیت‌های معدنی

ادامه از صفحه اول

اما طی مدت اخیر بر تمامی حلقه‌های فرآوری و کل تولیدات زنجیره بخش معدن مالیات وضع شده و مهم‌ترین اثر این موضوع را می‌توان در کاهش میزان صادرات بخش معدن مشاهده کرد. کاهش درآمد حاصل از صادرات، افزایش حقوق دولتی معادن در کنار دیگر هزینه‌های جاری و تورم‌های معمول سبب شده معدنکاری بیش از حد پرهزینه شود و ریسک سرمایه‌گذاری‌ها افزایش یابد. افزایش چشمگیر هزینه‌های معدنکاری را می‌توان یکی از دلایل اصلی تعطیلی معادن و عدم رغبت فعالان معدنی برای انجام معدنکاری در عرصه‌های معدنی عنوان کرد. از این رو، تا زمانی که دولت به وضع این دست از قوانین خود ادامه دهد و عامل اصلی افزایش هزینه‌ها و کاهش درآمدها برای بخش معدن شود، نمی‌توان اجرای طرح‌های احیا و فعال‌سازی معادن راملتمس ثمر خواند.

غیر از مالیات بر فعالیت‌های صادراتی، عوارض سنگین برای واردات ماشین‌آلات معدنی نیز از دیگر هزینه‌های تحمیلی دولت به معدنکاران است. نیازی به توضیح نیست که معادن فقط با ماشین‌آلات و تجهیزات مناسب می‌توانند فعال باشند و بخش معدن کشور مادمت‌ها است با مشکل نبود دستگاه‌های معدنی مواجه است. عوارض واردات تجهیزات در کنار دیگر محدودیت‌های ورود این ماشین‌آلات سبب شده هزینه‌های معدنکاری روز به روز افزایش یابد. تعداد محدودی تجهیزات معدنی در حال حاضر فعال بوده و همین تعداد نیز کارآیی مناسبی ندارند چرا که همه فرسوده و مستهلک بوده و تنها هزینه به معدنکاران تحمیل می‌کنند. علاوه بر مسائل گفته شده، افزایش بی‌برنامه و بدون ساز کار حقوق دولتی معادن نیز از دیگر فشارهای مالی بر دوش فعالان معدنی است. در ابتدای بحث هم گفته شد این حقوق دولتی سالانه بدون منطق و روند کارشناسی شده افزایش چندبرابری داشته و همین موضوع بسیاری از معادن را به‌ویژه معادن کوچک‌مقیاس به تعطیلی کشانده است. غیر از مسئله افزایش فشار مالی بر معدنکاران، مهم‌ترین ایرادی که بر وضع این نوع عوارض مطرح می‌شود، بی‌ثبات‌سازی فعالیت بخش معدن است. فعالان معدنی و اقتصادی نمی‌توانند برای معادن خود یا به‌طور کلی وضعیت بخش معدن، یک طرح توزیع فنی اقتصادی حتی برای کوتاه‌مدت تنظیم کنند چرا که هزینه‌های فعالیت‌های معدنی برای سال آینده مشخص نیست. هیچ کس نمی‌داند دولت چه تصمیمی را درباره مالیات‌های صادراتی یا میزان افزایش حقوق دولتی اتخاذ خواهد کرد. این بلاتکلیفی و سردرگمی یکی از موارد مهمی است که امکان توسعه را از معادن ایران سلب کرده است و به همین دلیل نمی‌توان بی‌ثباتی امروز بخش معدن را مسئله کم‌اهمیتی تصور کرد. در تمامی مشاغل طرح توزیع اقتصادی به منظور پیش‌بینی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت و همچنین تدوین اهداف و استراتژی‌های مهم و کاربردی تدوین می‌شود اما در بخش معدن این امکان برای فعالان معدنی وجود ندارد و تصمیمات دولت را می‌توان مسبب اصلی آن دانست. به‌طور کلی می‌توان گفت نبود فاکتور و چارچوب مشخص برای تصمیم‌سازی نهادهای دولتی برای بخش معدن منجر به افزایش هزینه‌های معدنکاری، بلاتکلیفی فعالان این حوزه و همچنین ناهموار شدن مسیر توسعه و پیشرفت معادن شده است.

خبر

توسعه زیرساخت‌های معدن و صنایع معدنی با راهبری ایمیدرو

عملیات اجرایی احداث نیروگاه برق توسط ۸ شرکت معدن و صنایع معدنی به میزان ۴۳۸۰ مگاوات (از مجموع ۱۳.۹۳۵ مگاوات هدف) آغاز شده است. این برنامه با راهبری ایمیدرو و در راستای توسعه زیرساخت‌های معدن و صنایع معدنی کشور اجرایی شده است. به گزارش روابط عمومی ایمیدرو، تاکنون از ۳۱ ساختگا (سایت) احداث نیروگاه طبق تفاهمنامه بین وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و نیرو، عملیات اجرایی ۸ ساختگاه آغاز شده است. شرکت‌های فولاد مبارکه (۱۵۰۰ مگاوات)، گل گهر (۱۰۰۰ مگاوات)، آلومینیوم المهدی (۶۶۰ مگاوات)، فولاد خوزستان (۵۰۰ مگاوات)، توسعه معادن و فلزات (۳۸۰ مگاوات)، آلومینیوم جنوب (۳۱۵ مگاوات) و فولاد غرب آسیا (۲۵ مگاوات) شرکت هایی هستند که عملیات احداث نیروگاه را آغاز کرده‌اند. ۲۳ شرکت دیگر در پروژه احداث نیروگاه، در «دوره پیشبرد» قرار دارند که از جمله می‌توان به مجتمع فولاد شادگان، منطقه ویژه اقتصادی پارسیان و شرکت‌های آلومینای ایران، ملی مس و هرمزگان اشاره کرد.

«روزگار معدن» بررسی کرد

فرصت‌ها و چالش‌های «ملی مس»

عکس: روزگار معدن

گروه معدن

شرکت ملی مس به عنوان متولی اصلی بهره‌برداری از ذخایر مسی کشور، در تلاش است تا با افزایش تولید بتواند از فرصت بازارهای جهانی در سال‌های آینده استفاده کند و میزان ارزآوری این صنعت را افزایش دهد، اما بدون شک موانع زیادی در این مسیر وجود دارد که می‌تواند این مسیر را برای شرکت مس طولانی‌تر کند.

به گزارش «روزگار معدن»، صنعت مس در چند سال اخیر با اقبال در بازارهای جهانی مواجه شد و تغییرات کاربری این فلز باعث شد تا نرخ جهانی آن با افزایش تاریخی همراه شود. این موضوع توانست مسیر توسعه شرکت مس در این زمان را هموارتر و تاحدودی سرمایه حاصل برای اجرای طرح‌های توسعه‌ای را فراهم کند، در واقع توسعه فعالیت‌های اکتشافی و استخراجی سرعت بیشتری به خود گرفته و رکوردهایی در ملی مس ثبت شود.

امسال نرخ مس با نوسانات و کاهش‌هایی همراه بود که شاید چشم‌انداز آینده را دستخوش تغییر کند، هرچند ذخایر انبارهای مس در حال افزایش است و میزان تقاضا و به همان نسبت هم، نرخ این فلز معدنی کاهش می‌یابد، اما براساس نظر کارشناسان، این شرایط موقتی است، به‌طوری که کارشناسان فیچ ریتینگز، شرکت خدمات مالی امریکایی معتقد هستند که نرخ مس در مارس ۲۰۲۷ دوباره به اوج خود می‌رسد.

براساس این گزارش، فیچ ریتینگز، انتظار مازاد کمی در بازار مس برای امسال دارد، اما از سال ۲۰۲۳ انتظار می‌رود که کسری رو به رشد حدود ۹ میلیون تن تا پایان دهه به اوج خود برسد. فیچ اضافه کرد: خطوط لوله قابل‌توجهی از پروژه‌های جدید که مس بیشتری را به بازار خواهد آورند ـ به‌ویژه در شیلی، پرو، استرالیا و کانادا ـ و همچنین این کارشناسان انتظار دارند، تعدادی از مسائل کلیدی عرضه در امریکای لاتین در سال‌های آینده کاهش یابند.

با این حال، از حدود سال ۲۰۲۶، این بهبودها در عرضه به‌طور فزاینده‌ای با رشد تقاضا از گذار جهانی به اقتصاد سبز پیشی خواهد گرفت. فیچ بهبود مستمر نرخ مس را طی ۵ سال آینده با بازگشت این فلز به اوج خود در ماه مارس بالای ۱۰ هزار دلار در سال ۲۰۲۷ و ۱۱۵۰۰ دلار در سال ۲۰۳۱ به‌دلیل ظهور کسری ساختاری بلندمدت پیش‌بینی می‌کند.

در چنین شرایطی، شرکت ملی مس در تلاش است تا با افزایش تولید، میزان عرضه خود در بازارهای صادراتی را افزایش داده و ارزآوری بیشتری به‌همراه داشته باشد.

> امسال نرخ مس با نوسانات و کاهش‌هایی همراه بود که شاید چشم‌انداز آینده را دستخوش تغییر کند

توجه به یک فرصت طلایی

این در حالی است که پیش‌بینی‌ها حاکی از کمبود در حوزه کنسانتره مس است و این موضوع می‌تواند فرصتی طلایی برای شرکت‌هایی باشد که در این زمینه ورود پیدا و سرمایه‌گذاری می‌کنند. شرکت ملی مس نیز برای تولید ۵.۶ میلیون تن کنسانتره مس تا ۵ سال آینده هدف‌گذاری کرده است، اما افزایش این ظرفیت تولید می‌تواند سهم ملی مس در بازارهای صادراتی را افزایش دهد. اما بدون شک حرکت در این مسیر با موانع بسیاری همراه است که می‌تواند تحقق این هدف را دستخوش تغییراتی کند، البته برخی فعالان حوزه مس معتقدند شرکت ملی مس می‌تواند این هدف‌گذاری را محقق و از بازار بسیار خوب سال‌های پیش‌رو استفاده کند.

موانع را برطرف کنیم

سیداحمد مشکانی، عضو هیات‌رئیسه انجمن مس ایران در گفت‌وگو با «روزگار معدن» درباره این موضوع و موانعی که می‌تواند در این مسیر سرعت ملی مس را کاهش دهد، اظهار کرد: در گام نخست برای افزایش تولید، نیازمند ذخیره معدنی هستیم که خوشبختانه این ذخیره در کشور وجود دارد، اما در ادامه باید میزان استخراج افزایش یابد، مجوزهای لازم اخذ و کارخانه‌های موردنیاز ساخته شود.

وی ادامه داد: در حال حاضر با کمبود ماشین‌آلات مواجهیم و بخش زیادی از ماشین‌هایی که در معادن وجود دارند، مستهلک شده‌اند و تعداد آنها کم است. حالا به‌طور مثال برای استخراج یک میلیون تن، نیازمند ۴ میلیون تن باطله‌برداری هستیم که اگر بخواهیم این عدد را به ۲ میلیون تن برسانیم، میزان استخراج به‌همراه باطله‌برداری ۱۰ میلیون تن می‌شود. حال این میزان، نیازمند ماشین‌آلات، منابع انسانی، سوخت و... است. در نتیجه، تنها میزان ذخایر موجود نمی‌تواند ملاکی برای موفقیت در هدف پیش‌بینی‌شده باشد.

مشکانی بااشاره به موضوع ساخت کارخانه نیز بیان کرد: برای ساخت کارخانه باید از قبل مجوزهای لازم دریافت شود؛ گاهی اخذ این مجوزها به‌دلیل موضوعات مربوط به محیط‌زیست و منابع طبیعی زمانی ۳ الی ۴ ساله را به خود اختصاص می‌دهد و کار را طولانی می‌کند. از سویی دیگر، باید به این نکته اشاره داشت که یک کارخانه ظرف مدت یک الی ۲ سال ساخته نمی‌شود و برای ساخت یک کارخانه بزرگ، زمانی ۳ تا ۵ سال نیاز است.

در کنار موضوعاتی که مشکانی به آن اشاره داشت، تامین منابع انسانی متخصص هم می‌تواند این زمان را طولانی‌تر کند.

تحقق برنامه، نیازمند عزم جدی

وی اظهار کرد: تحقق این برنامه امکان‌پذیر است، اما نیازمند یک عزم جدی، تامین ماشین‌آلات، سرمایه‌گذاری و... است، در واقع برای رسیدن به این برنامه، باید موانع موجود از میان برداشته شود، زیرا بازار پیش‌روی صنعت مس بازار بسیار خوبی است.

مشکانی درباره نرخ مس و نوساناتی که در این مدت بازار این محصول شاهد بود، نیز بیان کرد: در حال حاضر نرخ مس حدود ۸۳۰۰ دلار است که نرخ درستی است. پیش‌بینی‌ها پیش از کرونا هم، برای حال حاضر عددی بین ۷ تا ۸ هزار دلار بود، اما با شیوع کرونا به‌یک‌باره و به‌شکل غیرواقعی نرخ مس با افزایش همراه و به ۱۰ هزار دلار هم رسید، اما پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد باید در حدود ۳ سال آینده به عدد ۱۰ هزار دلار دست یافت.

وی ادامه داد: اینکه ما الان می‌گوییم با نرخ فعلی، فعالیت‌ها به‌ویژه برای بخش خصوصی اقتصادی نیست، تنها به این دلیل است که هزینه‌های تولید در ایران به‌صورت غیرمتعارف بالا رفته است. در حال حاضر هزینه اکتشاف هر تن کانسنگ در دنیا یک دلار و برای معادن کوچک‌مقیاس در ایران ۱.۵ دلار است، در نتیجه انتظاری که از سوددهی ۸ هزار دلار داشتیم، با تغییر همراه شده است، هرچند در حال حاضر افزایش نرخ دلار می‌تواند این موضوع را جبران کند، اما اختلاف ارز نیمایی و آزاد نیز از مسائل دیگری است که فعالان معدنی گرفتار آن شده‌اند. اگر نرخ دلار آزاد باشد، بدون شک اقتصادی‌تر خواهد بود.

سخن پایانی

به هر حال، نگاهی به بازار پیش‌روی صنعت مس و تقاضایی که برای این محصول وجود دارد، نشان می‌دهد حرکت به‌سمت توسعه ضروری است و حال مجموعه ملی مس این موضوع را با جدیت بسیاری کلید زده است، اما همان‌طور که اشاره شد، برای تحقق این هدف، دولت نیز باید در کنار بخش مس قرار گرفته و با رفع موانع، شرایط را برای اجرایی شدن این برنامه محقق کند، در غیر این صورت صنعت مس فرصتی طلایی در سال‌های پیش‌رو را از دست می‌دهد.

اگر موانع یادشده، ادامه‌دار باشد، از نگاه کارشناسی دستیابی به این هدف سخت و نیازمند زمان زیادی خواهد بود، در حالی که مجموعه ملی مس این توانمندی را دارد تا با افزایش تولید میزان ارزآوری برای کشور از مسیر صادرات غیرنفتی را افزایش دهد.

ارائه توانمندی‌های ۶ شرکت دانش‌بنیان و استارت آپ در ایمینو

۴ شرکت دانش‌بنیان و ۲ استارت‌آپ ایمینو در حضور مدیران ارشد ایمیدرو توانمندی‌های خود را ارائه کردند.

در این نشست استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان نوآوران «ایمینو» ظرفیت‌ها و چالش‌های کسب و کارهای خود را مطرح و طرح‌های نوآورانه و فناورانه خود را تشریح کردند.

به گزارش روابط‌عمومی ایمیدرو، حسین منصوری، مجری طرح زیست‌بوم نوآوری و فناوری بخش معدن و صنایع معدنی در ابتدای این نشست با اشاره به اقدامات این مرکز در زمینه سیاست‌گذاری، تسهیلگری، شبکه‌سازی، آموزش و ترویج، پژوهش وآینده پژوهی، رفع منازعات و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه زیست‌بوم مطرح کرد: آمارهای جهانی نشان می‌دهد از ۱.۱ میلیون استارت‌آپ جهانی حدود ۹۵۵ استارت‌آپ با رویکرد معدنی دارند و براساس معیار جهانی، ۹۸ درصد ایده‌ها رد می‌شوند یعنی از ۱۰۰ ایده تنها ۲ ایده انتخاب و ارزیابی می‌شوند.

وی با بیان اینکه از میان ۷ هزار و ۷۵۸ شرکت دانش‌بنیان ثبت شده در معاونت علم و فناوری ریاست‌جمهوری، نزدیک به ۴۶۰ شرکت فعال مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی شناسایی شده افزود: مرکز نوآوری معادن و صنایع معدنی ایران- ایمینو درصدد است حلقه اتصال دانش و فناوری‌های نوین به چرخه معدن و صنایع معدنی کشور به شمار برود و در این راستا کانونی برای پرورش نسل نوآور بخش معدن و صنایع معدنی کشور باشد.

در ادامه این نشست محمدرضا خالصی، بنیان‌گذار شرکت «طلاوران پارس فرآور» عنوان کرد: شرکت ما در زمینه هوشمندسازی فرآیندهای پیچیده فرآوری مواد معدنی با (CRL۳) به بخش معدن خدمات ارائه می‌کند که بستر عرضه خدمات این شرکت دانش‌بنیان محور از طریق نرم‌افزار داده‌پردازی و حسابرسی متالورژیکی و پایش فرآیندهای فرآوری مواد معدنی است.

در ادامه این نشست علی محمد میرشمس، مدیرعامل شرکت «آسیاوات» به توانمندی شرکت اسپیناف (spin off) یا زایشی خود با (CRL۴) پرداخت و گفت: شرکت ما در بهینه‌سازی انرژی تمرکز دارد و در ایمینو مستقر شده و با توسعه سامانه‌های هوشمند و پایش میزان بهره‌وری انرژی و تولید آماده ارائه خدمات به معادن و صنایع معدنی است.

مهدی حسینیان، رئیس هیات‌مدیره شرکت «اندیشه‌سازان فرتاک خاورمیانه» در ادامه این نشست مطرح کرد: ما در تولید انواع دستگاه‌های تصفیه هوای صنعتی، نیمه صنعتی و خانگی توانمند هستیم و رویکرد ما از بین بردن میکروارگانیسم‌ها در صنایع مولد آلاینده است و ایده طراحی و ساخت این سیستم تصفیه هوا از سیستم ترانزیستورها گرفته شده که براساس آن یکسری آلیاژهای خاصی با نیمه رساناها در ارتباط است و از این طریق اقدام به حذف میکروارگانیزم‌های موجود در محیط می‌کند.

سارا جلیلی، مدیرعامل شرکت فرآور فلزات ثمین با اشاره به روش‌های نوآورانه تولید فلزات بر پایه تکنولوژی سبز مطرح کرد: شرکت ما یک شرکت پیشرو و دانش‌بنیان در زمینه هوشمندسازی، ساده‌سازی و نوآوری در فناوری روش‌های فرآوری مواد معدنی، باطله‌های معدنی کم‌عیار، سرباره‌ها، پسماندهای پتروشیمی و الکترونیکی است که با بکارگیری شیوه‌های نوآورانه وخلق ارزش‌افزوده با رعایت الزامات زیست‌محیطی و استفاده از فناوری‌ها و تجهیزات کم‌آب بر وپرتابل، وکم‌هزینه فعالیت داریم.

او افزود: در زمینه فرآوری مواد و فلزات با ارزش از قبیل نیکل، کبالت، منگنز، طلا، نقره و عناصر نادر خاکی از نمونه‌گیری و آنالیز رفتار باطله، امکان‌سنجی طرح، طراحی، ساخت و اجرا تا تولید محصول نهایی آماده ارائه خدمات به بخش معدن هستیم.

در ادامه سیامک بابایی بنیان‌گذار استارت‌آپ «آمیتیس» به طرح نوآورانه مجموعه خود پرداخت و گفت: ما در زمینه تجهیزات مصرفی تراش گوهرسنگ‌ها فعالیت داریم و در تولید دستگاه‌های تراش و فرآوری گوهرسنگ‌ها از طرح‌های نوآورانه‌ای استفاده می‌کنیم که اگر در صنعت گوهرسنگ به‌کار رود، تحولی در تراش و روش‌های فرآوری اتفاق می‌افتد که علاوه بر ارتقای این صنعت، هزینه فعالان این عرصه کاهش می‌یابد.

عباس‌زاده، بنیان‌گذار استارت‌آپ «ویراماین» در ادامه به مزیت‌های هوشمندسازی ماشین‌آلات در معادن پرداخت و گفت: در زمینه هوشمندسازی تجهیزات و ماشین‌آلات، ریموت کنترل قابل حمل با امکان نصب روی لودرهای بادی فعالیت می‌کنیم و بر مبنای نیاز بخش HSE معدن منگنز ایران در تابستان ۱۴۰۰ و همفکری متخصصین حوزه مکانیک، الکترونیک، مخابرات و متخصصین HSE معادن به این نتیجه رسیدیم که با ایجاد بسترهای هوشمندسازی ماشین‌آلات حفاری قدیمی در معادن زیرزمینی تحولی در این صنعت ایجاد کنیم.

طرح نوآورانه ما سبب صرفه جویی در وقت و هزینه، افزایش راندمان کاری لودرهای بادی، ارتقا ماشین‌آلات حفاری، کاهش ریسک، افزایش ایمنی و حفظ جان سرمایه انسانی لودرهای بادی معادن زیرزمینی به واسطه نصب و راه‌اندازی سیستم‌های هوشمند و باز طراحی ماشین‌آلات موجود در بازار می‌شود.

در این نشست، غلامرضا ملاطاهری، مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو و مجید وفایی‌فرد، مدیر مرکز تحقیقات فراوری مواد معدنی ایران نیازهای نوآوران «ایمینو» را بررسی و راه‌های تجاری‌سازی و توسعه بازار این کسب‌وکارهای نوپا را مطرح کردند.

رشد ۱۰۰ درصدی تولید ماشین‌آلات معدنی

وزیر صنعت، معدن و تجارت از رشد ۱۰۰درصدی تولید ماشین‌آلات معدنی در کشور در ۶ ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داد.

به گزارش شاتا، سیدرضا فاطمی‌امین در مراسم آغاز عملیات اجرایی احداث مجتمع صنعتی تولید تایرهای معدنی و فوق سنگین در شهرستان کرمان با ۱۸۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری با اشاره به انجام ۱۴۰۰ میلیون تن عملیات معدنی در سال گذشته گفت: در موضوع معدن بیشتر افکار به سمت استخراج می‌رود اما معدن پس و پیشی دارد که در صورت تکمیل این زنجیره، اشتغال و ارزش افزوده بسیار بالایی برای کشور فراهم می‌شود.

وی با بیان اینکه از ۱۴۰۰ میلیون تن عملیات معدنی ۶۷۰ میلیون تن ماده معدنی به دست آمده است، افزود: این حجم گسترده و رو به رشد عملیات معدنی را درحالی شاهد هستیم که در تولید ماشین‌آلات معدنی در ۶ ماه امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰۰درصد رشد داشته‌ایم.

وزیر صمت تولید لاستیک برای ماشین‌آلات معدنی را در راستای تولید خودرو و ماشین‌آلات معدنی دانست و ادامه داد: پروژه‌ای که امروز کلید خورده در راستای توازن سرمایه‌گذاری جغرافیایی، اشتغالزایی و تکمیل زنجیره تولید ارزش افزوده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

وی با اشاره به پروژه‌های نیمه تمام رها شده در کشور گفت: پروژه‌ای که امروز عملیات آن آغاز شد دارای ۳ویژگی مهم است که ما را تا حدودی از به سرانجام رسیدن آن مطمئن می‌کند.

پروژه‌های نیمه تمام یا به علت تامین نشدن منابع مالی، یا به علت فقدان بازار یا به علت تامین نشدن ماشین‌آلات رها شده‌اند.

فاطمی امین در خصوص این ۳ ویژگی گفت: برخلاف پروژه‌های نیمه تمام رهاشده، سهام داران این پروژه دارای منابع مالی قابل توجهی هستند و وابسته به منابع بانکی نیستند از سوی دیگر در میان سهام داران یکی از تولیدکنندگان لاستیک کشور به نام بارز وجود دارد و از نظر فنی به پیشبرد پروژه کمک می‌کند.

وی تاکید کرد: در مورد بازار نیز خوشبختانه بخش عمده بازار در اختیار خود سهامداران است، به طوری که یکی از سهامداران نزدیک ۱۰۰۰دستگاه دامپتراک دارد.

بنابراین این پروژه از لحاظ تامین مالی، موضوعات فنی تولید و بازار فروش مشکلی ندارد. وزیر صمت در ادامه با اشاره به اشتغالزایی پروژه احداث کارخانه لاستیک گفت: در طول زمان ۳ ساله احداث کارخانه به طور متوسط برای ۴۰۰ نفر و بعد از احداث نیز برای ۸۰۰ نفر ایجاد اشتغال می‌شود.

وی یادآور شد: امیدواریم این پروژه با تلاش شبانه روزی و یاری خداوند به سرانجام برسد و مادر وزارتخانه نیز برای رفع مشکلات احتمالی آماده هستیم.

نقشه راه معدن به سرانجام نرسید

گروه معدن

در معرفی نقشه راه توسعه و توانمندسازی معادن و صنایع معدنی ایران گفته می‌شد این برنامه راهبردی بر پایه شناسایی ظرفیت‌ها و مزیت‌های معادن و صنایع معدنی کشور و چشم‌انداز بازارهای جهانی و همچنین بر اساس نگاهی راهبردی و کلان به جایگاه معادن و صنایع معدنی در اقتصاد ملی، تهیه می‌شود تا به عنوان یکی از بخش‌های اشتغال‌آفرین و از پیشرانان رشد اقتصادی پایدار، زمینه ارتقای جایگاه معادن و صنایع معدنی ایران را فراهم کند.

اما آیا این سند بالادستی توانسته است گوشه‌ای از اهداف و چشم‌اندازهای خود را محقق کند؟ «روزگارمعدن» در این گزارش به مشکلات سر راه تحقق نقشه راه معدن پرداخته است.

عکس: روزگار معدن

گلایه‌هایی ناتمام معدنی‌ها

شهرام شریعتی فعال معدنی گفت: سال ۹۷ مراحل ابتدایی تدوین نقشه راه معدن و صنایع معدنی انجام گرفت و با سر و صدای فراوانی رونمایی شد و هدف آن را نجات معدن و صنایع معدنی از رکود اعلام کردند.

شریعتی در گفت‌وگو با سایت خبری کانی مگ گفت: از همان ابتدای ارائه نقشه، فعالان بخش معدن و صنایع معدنی از دولت وقت گله‌مند بودند زیرا برای تهیه و تدوین آن هیچ نظرخواهی از بخش معدن صورت نگرفته بود. درحال‌حاضر نزدیک ۴ سال از این موضوع گذشته است و دیگر همه می‌دانند که این نقشه راه نمی‌تواند راه برون رفت بخش معدن از معضلات و مشکلات موجود باشد.

▣ نقش آروز بر کاغذ

شهرام شریعتی در ادامه با اشاره به این نکته که تهیه‌کنندگان نقشه راه از فعالان دانشگاهی بودند گفت: دانشگاهیان معمولا اشراف کاملی بر بخش اجرایی معدن ندارند و تجربه گیروگرفت‌های مالیاتی، مشکلات بیمه‌ای، چالش زیرساخت، نحوه صادرات، تعاملات بانکی، تعارضات زیست محیطی و...، را از سر نگذرانده‌اند و بنابراین نمی‌توانند جایگاه واقعی این حوزه را تبیین کنند.

وی افزود: چنین سندی نمی‌تواند قبل از تهیه نقشه راه زیرساخت‌های کشور، توسعه راه‌ها و امکانات حمل‌ونقل، تامین سوخت و نحوه تعامل بین سازمان‌های ارائه دهنده خدمات به معادن تدوین شود و با گرد هم آوردن چند نفر و نوشتن آرزوهای جمعی بر کاغذ نمی‌توان نقشه راه تدوین کرد.

▣ توقعی نمی‌توان داشت

شریعتی با اشاره به اینکه هنوز اهداف نقشه توسعه ۲۰ ساله کشور و افق ۱۴۰۴ محقق نشده است، گفت: به این ترتیب دیگر نمی‌توان توقع داشت که اهداف نقشه راه معدن به ثمر برسد. وی افزود: هرازگاهی سازمان‌های متولی، آماری بدون سند و مدرک ارائه می‌دهد و مثلا می‌گویند در عرض چند ماه ۲۵ درصد اهداف نقشه راه محقق شد و یا به ۷۷ درصد اهداف اولیه دست پیدا کردیم و... اما این شیوه تکراری را هیچ کس جدی نمی‌گیرد.

این فعال معدن در ادامه اظهارکرد: زمانی می‌توان گفت نقشه راه معدن محقق شده است که معدن‌داران جزء که در دوره افتاده‌ترین استان‌های کشور مشغول کاراند آثار و نتایج آن را ببینند اما متاسفانه تا امروز چنین اتفاقی نیفتاده است. وی گفت: دولت‌ها فارغ از اینکه در جناح چپ باشند یا راست مکمل هم هستند، یعنی اشتباهاتی که دولت قبلی می‌کند را دولت بعدی ادامه می‌دهد و هیچ کسی هم پاسخگوی وضعیت نا به سامان موجود نیست.

این فعال معدن در ادامه اظهارکرد: نماینده مجلسی که درباره نقشه راه صحبت می‌کند چند بار آن را خوانده است، چند بار یک برنامه استراتژیک چیده یا از نزدیک شاهد آن بوده است که در ارزیابی‌های خود می‌گوید ما در راستای رسیدن به اهداف نقشه راه کشور قرار داریم.

▣ معنای واقعی نقشه راه

شریعتی ادامه داد: نقشه راه واقعی سندی است که بتواند پیش‌بینی کند که در سال ۱۴۲۵ چه مقدار سنگ آهن باید تولید شود، یا تولید سنگ‌های ساختمانی سنگ آهن، سیمان، کاشی و سرامیک و... را باید کم یا زیاد کرد.

این فعال معدن اظهارکرد: معدن‌دار باید بتواند با مراجعه به این سند دریابد چه زیرساخت‌هایی وجود دارد که می‌تواند او را به اهداف سرمایه‌گذاری‌اش برساند. از چه مسیرهایی باید حرکت کند، مراودات بین‌المللی در زمینه آن چگونه است.

وی افزود: در کشور ما برنامه اول و دوم تا هفتم توسعه ارائه شده است ولی خروجی اینها چیست و چه کسی آنها را پایش می‌کند؟ نقشه راه هم یکی از همین برنامه‌های بی‌سرانجام است.

شریعتی در پایان خاطرنشان کرد: ما چیزی به نام نقشه راه نداریم بلکه زمانی بودجه‌ای اضافه وجود داشته است که آن را به نام نقشه راه به مصرف رسانده‌اند.

نقشه گنج معدن

محمد جعفر کرم‌پور فعال معدن گفت: در حالی سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی کشور کمتر از یک درصد عنوان می‌شود، که این میزان به علاوه بخش صنعت تقریبا یک چهارم GDP کشور را به خود اختصاص داده است و با اضافه شدن بخش خدمات، سهم آن تا ۴۰ درصد مجموع درآمدهای ناخالص داخلی افزایش می‌یابد.

به گزارش بورس امروز، کرم‌پور نقشه راه معدن را به نقشه گنج تشبیه کرد و گفت: فقدان استراتژی منسجم، قوانین کاربردی و مقررات و الزامات منطقه‌ای و محلی را، که ناشی از نبود نقشه راه است، زمینه ناکارآمد جلوه کردن بخش معدن است.

وی افزود: مجموعه این آسیب‌ها سبب شده است که فعالیت‌های این بخش رانت‌خواری، چپاول‌گری و وابستگی به طبقه ذی‌نفوذ را در اذهان تداعی کند.

▣ ولنگاری در بهره‌برداری

این فعال اقتصادی تاکید کرد که به دلیل ناشناخته بودن اهمیت اقتصادی و راهبردی‌های زیربنایی یک معدن فعال در صنعت و اقتصاد منطقه‌ای، هیچ‌گاه به اندازه کارخانه خودروسازی، مرکز خرید، واحد تولید مواد غذایی، دارویی یا حتی یک مزرعه جلب نظر نمی‌کند.

وی ادامه داد: وقتی بهره‌برداری از یک معدن در داخل کشور را با وجود مشکلاتی مانند تکنولوژی‌های کهنه و فرسوده، ریسک‌های متنوع عملیاتی، سهم غیر قابل پذیرش مصرف آب و انرژی... را با یک معدن در کشورهای پیشرفته مقایسه می‌کنیم، بی‌شک نخستین چیزی که جلب نظر می‌کند، ولنگاری‌هایی است که در فرآیندهای بهره‌برداری صورت می‌گیرد که باز هم ناشی از نبود نقشه‌راه کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلند مدت است.

▣ تنگنای مشترک

این فعال معدنی گفت: بر اساس آنچه از فعالان این صنعت شنیده می‌شود ریشه همه مشکلات به ۳ سال قبل و زمان تشدید تحریم‌های غرب برمی‌گردد.

کرم‌پور شوک نرخ دلار جهش یافته از سطح ۳۴۰۰ تومان تا ارقام کنونی و تورم ۴۰ درصدی این سال‌ها را از جمله چالش‌هایی دانست که علاوه بر قطع واردات فناوری و ابزار نوین و آلات دقیق اکتشاف و استخراج، نرخ خدمات و نیروی انسانی را در این حوزه را افزایش داد.

وی گفت: علاوه بر این قطع ارتباط بانکی و مشکلات بازرگانی از یک‌سو و نبود مراودات بازرگانی و غفلت از نمایشگاه‌های بین‌المللی از سوی دیگر؛ از جمله چالش‌های است که به این بحران دامن زده است.

به گفته این فعال معدنی، موارد یاد شده از جمله تنگنای مشترک همه شاخه‌های صنعتی است و باید برای حل آن مشارکت فرابخشی ایجاد شود.

وی در ادامه با اشاره به اینکه یکی از آفت‌های بخش معدن خام فروشی است گفت: برخی به دلیل هزینه‌های سنگین فرآوری، نبود فناوری مناسب و فقدان شناخت و آگاهی کافی از بازارهای هدف برای تولیدات داخلی پایین‌دستی، مزیت نسبی کشور در این حوزه را زیر سؤال می‌برند و آسان‌ترین راه، یعنی خام فروشی را توصیه می‌کنند.

سخن پایانی...

بنا بر آنچه گفته شد بیش و پیش از هر تلاش دیگری برای تدوین نقشه راه جدید باید با پایش اقدامات انجام شده روشن کرد که هر یک از اهداف این سند در کدام مرحله از اجرا قرار دارند و علل محقق نشدن آنها چیست و بر اساس آن داده‌ها کمر به رفع آسیب‌ها بست و زمینه را برای اجرایی شدن آنها فراهم آورد.

معدن نسبت به نفت سهم کمتری در اقتصاد دارد

سرپرست گروه معدن و صنایع معدنی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی گفت: براساس جدول داده- ستانده ۱۳۹۵ پیوند پسین بخش معدن ۱.۴۳ و بخش نفت ۱.۰۹ بوده است؛ یعنی با وجود تحرک‌زایی بالاتر، بخش معدن نسبت به نفت جایگاه کمتری در اقتصاد دارد.

به گزارش ایرنا، حامد عادلی‌نیک در هفتمین نشست از سلسله نشست‌های تخصصی برنامه هفتم توسعه و موضوعات کلان و بخشی، با عنوان «معدن در آینه برنامه‌های توسعه ۵ ساله کشور: سیاست‌ها و چالش‌ها» با اشاره به قرارگیری ایران در کمربند فلززایی آلپ- هیمالیا، دارا بودن ۳.۱ درصد تولیدات معدنی، ۸.۸ درصد ذخایر منابع طبیعی و معدنی جهان و برخورداری از طیف گسترده منابع معدنی کشف شده (۶۸ نوع ماده معدنی، افزود: ایران کشوری معدنی است و از موهبتی که در اختیار داشته بهره کافی نبرده است.

وی، سهم بخش معدن از تولید ناخالص داخلی در سال گذشته را ۱.۳۹ درصد و سهم بخش نفت را ۱۲.۷ درصد ذکر کرد و گفت: این در حالی است که بر اساس جدول داده- ستانده ۱۳۹۵ پیوند پسین بخش معدن ۱.۴۳ و بخش نفت ۱.۰۹ بوده است؛ یعنی با وجود تحرک‌زایی بالاتر، بخش معدن نسبت به نفت جایگاه کمتری در اقتصاد دارد.

سرپرست گروه معدن موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی با اشاره به داده‌های مرکز آمار ایران، عملکرد ترکیب معادن بهره‌برداری شده و حجم سرمایه‌گذاری انجام شده را نیز مفید ندانست و اظهار کرد: سرمایه‌گذاری انجام شده در مواد معدنی مختلف تناسبی با ارزش‌افزوده خلق شده نداشته است.

وی ادامه‌داد: به‌عنوان مثال با وجود جایگاه سوم سرب و روی در خلق ارزش‌افزوده، از لحاظ سرمایه‌گذاری انجام شده در جایگاه هشتم است و در مقابل سنگ‌های تزئینی با وجود ارزش‌افزوده پایینی که دارند جایگاه سوم در سرمایه‌گذاری از آن خود کرده است.

عادلی، با معرفی چالش‌های شناسایی شده بخش معدن در چارچوب الگوی رقابت‌پذیری نظام‌مند در چهار سطح خرد، بخشی، کلان و فراکلان، گفت: از عمده‌ترین چالش‌ها در سطح خُرد به عدم توجه کافی به واحدهای تحقیق و توسعه قدیمی و کم‌بازده بودن ماشین‌آلات و تجهیزات و در نتیجه هزینه استهلاک بالای آن، سهم غالب نیروی‌کار ساده، ضعف در حوزه آموزش، همسو نبودن آموزش عالی و مهارت‌آموزی با نیازها و بهره‌وری پایین نیروی‌کار می‌توان اشاره کرد.

وی، یکی از چالش‌های سطح بخشی را تعارض منافع دستگاه‌های اجرایی حوزه معدن ذیل موضوع ماده ۲۴ قانون معادن سال ۱۳۷۷ عنوان کرد و افزود: از کل تقاضای اکتشاف معادن حدود ۲.۲ درصد به پروانه اکتشاف، چهار دهم درصد به گواهی کشف و فقط سه‌دهم درصد به پروانه بهره‌برداری منجر می‌شود.

بیشترین رد تقاضای اکتشاف نیز توسط سازمان حفاظت از محیط زیست، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری و نیروهای نظامی انجام می‌شود.

این مقام مسئول از عمده‌ترین چالش‌ها در سطح بخشی حوزه معدن را ضعف زیرساخت‌ها در حوزه‌های حمل‌ونقل، تامین آب و انرژی، توسعه نامتوازن زنجیره ارزش صنایع معدنی، نامتناسب بودن حقوق دولتی نسبت به ظرفیت‌های معدنی، عدم تخصیص کامل درآمدهای حاصل از حقوق دولتی معادن به بخش معدن کشور، عدم برنامه‌ریزی و اقدام برای هوشمندسازی سامانه‌های اطلاعاتی بخش معدن، کم‌توجهی معدنکاران به مسائل زیست‌محیطی و جذب ضعیف سرمایه‌گذاری عنوان کرد.

وی اضافه کرد: عمده‌ترین چالش سطح بخشی معدن، چالش‌های حوزه اکتشاف است که صدور پروانه‌های اکتشاف بدون اهلیت سنجی، عدم وجود منابع مالی کافی، فقدان دانش لازم برای اکتشاف و موارد دیگر باعث شده بسیاری از پروانه‌های اکتشاف صادره به بهره‌برداری نرسد که این موضوع منجربه بلوکه شدن بسیاری از پهنه‌های معدنی کشور شده است.

عادلی تصریح کرد: از دیگر چالش‌های بخشی معدن، سهم پایین اکتشاف از منابع در بودجه‌های سنواتی است. اطلاعات استخراج شده از بودجه دولت نشان می‌دهد نه تنها سهم پنج ده‌هزارم درصدی برنامه زمین‌شناسی و برنامه اکتشاف و راه‌اندازی معادن کمترین بودجه اختصاصی در مقایسه با سایر برنامه‌های دولت در سالیان مختلف را دارد بلکه مقایسه آن با سهم بودجه اکتشاف سایر کشورهای معدنی اختلاف قابل‌توجهی را نشان می‌دهد.

به‌عنوان مثال سهم بودجه اکتشاف در استرالیا ۱۳۶هزارم درصد، در شیلی ۱۴۲ هزارم درصد و در کانادا ۲۱۴ هزارم درصد است.

عادلی، مهم‌ترین چالش سطح کلان بخش معدن را محدودیت واردات ماشین‌آلات معدنی و کاستی‌های مرتبط با بسترسازی‌های لازم برای توسعه بخش معدن در سطح بین‌الملل و مشکلات ناشی از تحریم‌ها ذکر کرد و گفت: حدود ۱۷ هزار دستگاه به‌منظور نوسازی ناوگان موجود بخش معدن با هدف حفظ تولید فعلی و توسعه ناوگان و دستیابی به ۷۰۰ میلیون تن ماده معدنی در سال ۱۴۰۴ مورد نیاز است.

این در حالی است که ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه توان ساخت آن در داخل وجود ندارد و ۱۴ هزار و ۵۰۰دستگاه سابقه ساخت داخلی وجود دارد در عین حال ظرفیت تولید آن محدود است.

وی ضمن بررسی عملکرد احکام مرتبط با معدن در برنامه‌های توسعه سوم تا ششم، اظهار کرد: به‌طور متوسط ۲۰ تا ۳۰ درصد احکام در هر برنامه تحقق نیافته است و بر مردمی کردن منافع بخش معدن، توسعه اکتشافات معدنی، تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی، تحقق توسعه پایدار بخش معدن و اهداف زیست‌محیطی، تأمین مواد اولیه صنایع فولاد و آلومینیوم، جذب سرمایه‌گذاری خارجی در بخش معدن، تکمیل زنجیره ارزش محصولات معدنی و اختصاص عواید حاصل از معدن به بخش معدن در برنامه هفتم توسعه تاکید کرد.

یادداشت

نقشه های آرمانی برای توسعه معدن

علی سلگی
کارشناس و صاحب‌نظر معدن

نقشه‌راه، نام دیگر استراتژی یا راهبردهایی است که براساس اهداف کلان و در مسیر تحقق آن تهیه و تدوین می‌شود.

بنابراین باید برنامه‌های همه اجزا با نگاه به نقشه‌راه و متصل به آن تعریف شود و براساس آن برنامه‌ها را پیاده‌سازی کنیم.

استراتژی‌هایی که برای دوره‌های زمانی کمتر از ۳ یا ۴ سال تدوین می‌شوند، جزو برنامه‌های کوتاه‌مدت به شمار می‌روند و به این ترتیب برنامه‌های توسعه (که ۵ ساله است) مرجع تدوین استراتژی نقشه‌راه قرار می‌گیرد.

با این تعریف، نقشه‌راه سال ۱۴۰۱ معادن و صنایع معدنی که باتوجه به افق ۱۴۰۴ تنظیم شده بود، برنامه‌ای کوتاه‌مدت به‌شمار می‌رود و هدف آن فراهم کردن مسیر دستیابی به اهداف بلندمدت برنامه توسعه است، اما باید اعتراف کرد که برنامه راهبردی و اسناد چشم‌انداز همخوانی چندانی با هم نداشته‌اند.

اگر چشم‌انداز هموار کردن مسیر تحقق برنامه ۵ ساله توسعه بود، باید استراتژی‌های نقشه‌راه از آن منشأ می‌گرفت و در تنظیم آن، ظرفیت‌های موجود و در دسترس استفاده می‌شد.

اما نقشه‌راه معدن و راهبردهایی که برای آن در نظر گرفته شده، بر این اساس و باتوجه به واقعیت‌ها نبوده است.

البته عوامل و مسائل دیگری هم در این شکست بی‌تاثیر نبوده‌اند، از جمله این موانع می‌توان به تورم، تحریم و سوءمدیریت‌ها اشاره کرد که در مجموع صنعت را در دستیابی به اهداف خود ناکام گذاشته است.

بدیهی است که اگر بستر توسعه ناقص باشد، برنامه‌ریزی در آن بستر به‌ثمر نمی‌نشیند. وقتی کشور در مدت زمانی کوتاهی دستخوش نوسانات شدید نرخ دلار می‌شود، برنامه‌ریزی دقیق غیرممکن است.

بنابراین در پارامترهای کلان اقتصاد باید به فکر پایدار کردن ارزش پول ملی حداقل در افق‌های میان‌مدت بود تا برنامه‌ریزی‌ها براساس پیش‌بینی‌هایی که برای آن انجام شده است، تحقق پیدا کند.

برای رشد ۳ برابری اشتغال هم، ابتدا باید زیرساخت‌های رشد و توسعه صنایع تبدیلی فراهم شود. شغل باید در بستر صنعت تعریف شود، چه صنعت فراگیر ملی، چه صنایع دستی یا کشاورزی و... بنابراین اگر قرار است رشد ۳ برابری اتفاق بیفتد، باید زیرساخت‌هایی مانند جاده، برق و آب از سوی دولت مهیا شود.

در مرحله بعد از توسعه زیرساخت‌ها، زمان جذب سرمایه‌گذار فرامی‌رسد. پس از طی این ۲ مرحله، صنایع رشد خواهند کرد و در این صورت می‌توان شاهد افزایش اشتغال باشیم، بنابراین از نظر من، مراحل باید به ترتیب زیر طی شود، ابتدا فراهم شدن زیرساخت‌هایی مثل آب و برق (و به‌طورکلی انرژی)، جاده و امکانات پایه، در مرحله بعد جذب سرمایه‌گذار که با تسهیل فضای کسب‌وکار ایجاد می‌شود و در نهایت برنامه‌ریزی و احداث واحدهای فرآوری و در پایان این زنجیره فرصت اشتغال فراهم خواهد شد و

برای تهیه برنامه‌های رو به پیشرفت و در عین حال دست‌یافتنی باید روش برنامه‌ریزی مبتنی بر اصول علمی و فنی باشد و تمام جوانب کار رعایت شود، آمایش سرزمینی انجام شده باشد و به‌طور کلی برنامه‌ریزی باید در بستری به‌طورکامل آماده اتفاق بیفتد.

اگر پیش‌نیازها فراهم نباشد و بسترسازی مناسبی انجام نگرفته باشد، بدیهی است که برنامه‌های در مسیر اجرا دچار چالش‌های متعدد می‌شوند.

در بخش‌های خدماتی هم به موازات پیشرفت صنایع، اشتغال مولد ایجاد خواهد شد.

خلاصه اینکه به‌اعتقاد من، چالش اصلی مربوط به بستر برنامه‌ریزی است و باید ابتدا آن را مدیریت کرد تا بعد بتوان با استفاده از متدهای علمی، پارامترهای فنی و مشاوره با متخصصان و کارشناسان (نه سیاستمداران، نمایندگان مجلس و افراد ذی‌نفوذ) برنامه‌ای دقیق را تدوین کرد و به‌اجرا گذاشت.

اما در نهایت باید به هزینه بسیار زیاد برنامه‌ریزی‌های مکرر و ناکام هم اشاره کرد. در چنین فرآیندی هم هزینه‌های مالی زیادی بر دوش بودجه کشور قرار می‌گیرد که در نهایت تلف می‌شود، هم موجب شکست برنامه‌های بعدی در زنجیره هدف‌گذاری کشور می‌شود. به‌عبارت دیگر، وقتی یک یا چند حلقه در زنجیره برنامه‌های توسعه معیوب می‌ماند، سایر برنامه‌هایی هم که به آن متصل است، شکست می‌خورد و این تازه در بعد مالی ماجرا است.

آسیب دیگر، در حوزه فرهنگ اتفاق می‌افتد و جو ناامیدی و بی‌اعتمادی را نسبت به فضای مدیریتی کشور ایجاد می‌کند و به‌عقیده من، آسیب دوم به‌مراتب سنگین‌تر و جبران‌ناپذیرتر از اولی است و دامنه به‌مراتب وسیع‌تری ایجاد می‌کند.

نکته نهایی که باید به آن اشاره کرد، این است که عدم‌موفقیت پروژه‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای، هزینه‌های متعددی به‌دنبال دارد و گاهی موجب می‌شود در فضای بین‌المللی قدرت چانه‌زنی در حوزه‌های اقتصادی کاهش پیدا کند و ریسک سرمایه‌گذاری در کشور افزایش یابد.

روزگار معدن

صنایع فلزی و غیرفلزی

۴ یکشنبه
۲۰ آذر ۱۴۰۱
۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۱۱ دسامبر ۲۰۲۲
سال پنجم ● شماره ۹۷۸

انعقاد قرارداد میان جهاد دانشگاهی و شرکت فولاد غرب آسیا

رئیس مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی قم قرارداد مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی با شرکت فولاد غرب آسیا را تشریح کرد.

به گزارش معدن‌نامه، محمد رستمی در حاشیه بازدید از نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری استان قم که به مناسبت هفته پژوهش در محل نمایشگاه‌های دائمی استان قم برپاشده است، اظهار کرد: یکی از موضوعاتی که مرکز علمی کاربردی به دنبال تحقق آن است، موضوع ارتباط با صنعت است.

وی با اشاره به اینکه هدف ما رفع مسائلی است که صنعت با آن ارتباط دارد، مطرح کرد: در این راستا در حوزه تأمین نیروی انسانی با مجموعه فولاد غرب آسیا به‌عنوان یک شرکت تخصصی مادر در حوزه صنعت، تفاهمنامه امضا کرده‌ایم.

رئیس مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی قم با بیان اینکه کمبود نیروی انسانی ماهر یکی از مشکلات اصلی در حوزه صنعت است، عنوان کرد: امروز دانشگاه‌ها به سمت مدارج بالاتر مانند لیسانس، فوق‌لیسانس و دکترا حرکت کرده‌اند، اما مسئله‌ای که ما با آن مواجه هستیم کمبود نیروی تکنسین ماهر که با مدرک کاردانی بتواند کاری را به‌صورت ماهرانه یاد گرفته است را در صنعت پیاده‌سازی کند.

وی با اشاره به اینکه یکی از بعدهای اصلی این تفاهمنامه تأمین نیروی انسانی است، خاطرنشان کرد: این موضوع در قالب رشته‌های دانشگاهی در مقاطع کاردانی، کارشناسی و تک پودمان‌های تخصصی تعریف می‌شود.

رستمی با بیان اینکه حوزه پژوهش نیز از دیگر بحث‌های این تفاهمنامه است، تصریح کرد: امضای این تفاهمنامه در هفته پژوهش به دلیل این بود که شرکت فولاد غرب آسیا توانست در این نمایشگاه با ظرفیت‌های پژوهشی جهاد دانشگاهی آشنایی لازم را پیدا کند.

وی اضافه کرد: با اعتمادی که مجموعه صنعت به حوزه دانشگاه داشت و ظرفیت‌هایی که جهاد دانشگاهی و مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی ارائه کردند، این تفاهمنامه امضا شد.

رئیس مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی قم با اشاره به اینکه نوآوری در صنعت فولاد از دیگر ابعاد این تفاهمنامه هستند، یادآور شد: مرکز علمی کاربردی می‌تواند در حوزه طراحی و بسته‌بندی ورود کرده و موضوع نوآوری حوزه فولاد را پیش ببرد.

وی با بیان اینکه این آمادگی در مجموعه علمی کاربردی جهاد دانشگاهی وجود دارد، ابراز کرد: در حوزه صنایع دیگر مخصوصا زیرمجموعه‌های فولاد امکان عقد تفاهمنامه‌های متعدد وجود دارد.

«روزگارمعدن» بررسی کرد:

نحوه محاسبه حقوق دولتی معادن عادلانه می‌شود؟

کتایون ملکی

تعیین حقوق دولتی معادن از مهمترین موضوعات برای فعالان بخش معدن است که با نزدیک شدن فصل تصویب بودجه نگرانی های فعالان این حوزه هم بیشتر می شود. افزایش رقم حقوق دولتی در سال های اخیر توانست بسیاری از معادن کوچک و متوسط را از مدار تولید خارج کند، اما حالا وزارت صنعت، معدن و تجارت پیشنهاد مطرح شده از سوی فعالان بخش معدن را بررسی می کند.

به گزارش «روزگارمعدن»، حقوق دولتی یکی از اصلی ترین نقاط اختلاف میان معدنی ها و دولتی ها است که در سال های اخیر نگاه دولتمردان به این موضوع توانسته به این اختلاف دامن زده و مشکلات در این حوزه را افزایش دهد.

در گام اول باید بدانیم حقوق دولتی معدن چیست و چه تعریفی را به خود اختصاص داده است.

تعریف حقوق دولتی طبق ماده ۱۴ قانون معادن به این صورت است، دارنده پروانه بهره برداری، باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده در چهارچوب بودجه مصوب به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت کند. ضوابط تعیین زمان و میزان درصد یادشده با توجه به عوامل موثری همچون محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه‌آرایی، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، تعهدات و سود ترجیحی بهره‌بردار در آیین‌نامه اجرائی این قانون مشخص می‌شود. درآمدهای حاصل از اجرای این ماده به حساب خزانه‌داری کل کشور منظور می شود.

▣ نحوه تعیین میزان درصد حقوق دولتی

مطابق ماده (۶۰) آئین نامه اجرای قانون معادن و بازنگری درصد حقوق دولتی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، بر اساس ماده (۶۱) آئین نامه اجرایی قانون معادن تعیین می شود.

ماده ۶۰ آئین نامه اجرای قانون معادن: در اجرای ماده (۱۴) و تبصره (۲) آن، حقوق دولتی بر مبنای ۱۰درصد از بهای هر واحد ماده و یا مواد معدنی استخراج شده به نرخ روز در سر معدن تعیین می شود.

تبصره ۱ – وزارت موظف است به منظور افزایش و یا کاهش درصد حقوق مذکور نسبت به تعیین مبنای مذکور با اعمال ضرایب مربوط به عوامل موثری از جمله میزان ذخیره، روش استخراج، عیار و کیفیت ماده معدنی، سود ترجیحی، معادن واقع در مناطق دورافتاده و کمتر توسعه یافته، درصدهای بازیابی صنعتی متناسب با مقیاس معدنکاری و نوع مواد معدنی بر اساس دستورالعمل مربوط به گونه‌های اقدام کند که کاهش آن در مورد معادن بزرگ از پنج درصد کمتر نشود و افزایش آن برای سایر معادن حداکثر از سه برابر درصد مبنا بیشتر نشود.

ماده۶۱ آئین نامه اجرای قانون معادن: وزارت موظف است درصد حقوق دولتی را هر سه سال یک بار بازنگری کند و یا در صورت تغییر شرایط و ضرورت بازنگری در درصد تعیین شده به تشخیص وزارت، این تغییر براساس طرحی خواهد بود که توسط بهره بردار ارائه و به تأیید وزارت می رسد.

▣ نحوه تعیین و اخذ حقوق دولتی معادن در جهان

تقریبا در عمده کشورهای جهان، برای فعالیت‌های معدنی، نظام مالی وضع شده است. این قوانین در هر کشوری متناسب با شرایط جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی آن است. به‌عنوان مثال در برخی کشورها حقوق دولتی بر اساس تن محصول، گروهی بر اساس ارزش فروش و در برخی دیگر بر اساس معیارهای اصلاح‌شده‌ای از سود محاسبه می‌شود.

نرخ حقوق دولتی در برخی کشورها برای کالاهای معدنی مختلف متفاوت است و در برخی تفاوتی وجود ندارد.

فارغ از تفاوت نظام مالی فعالیت‌های معدنی کشورهای مختلف، در گروهی از کشورها همچون گرینلند، مکزیک، سوئد و زیمبابوه حقوق دولتی وضع نشده است. کشورهایی که این حقوق را اعمال نمی‌کنند به دو دلیل است.

دلیل اول، تمایل به اعمال اصول مالیاتی بدون تبعیض در بخش‌های اقتصادی است، اما دلیل دوم ارائه شرایط سرمایه‌گذاری مطلوب برای جذب سرمایه‌گذاری در یک بازار رقابتی جهانی است.

درمقابل در اکثر کشورهایی که حقوق دولتی را تکلیف می‌کنند، دولت‌ها به دنبال سطحی از حقوق دولتی با نرخ و روش محاسبه بهینه و رقابتی هستند. دلایل آنها نیز اخذ مابه‌ازای حق استفاده از منبع غیرتجدیدپذیر ملی توسط فرد یا گروهی خاص است. البته دلیل دیگر، ایجاد درآمد برای دولت است چون انواع مختلفی از مالیات‌ها می‌توانند بر بخش مواد معدنی اعمال شوند.

بطورکلی بررسی سیستم حقوق دولتی در بیش از ۳۵کشور نشان می دهد، اکثر روش‌های محاسبه حقوق دولتی بر مبنای «واحد»؛ «ارزش» و یا «سود» است. البته برخی کشورها از سیستم‌های ترکیبی استفاده می کنند، یعنی آنها در جریان محاسبه حقوق دولتی، دو روش از سه روش را با هم ترکیب می کنند. رایج ترین روش‌های مورداستفاده، سیستم‌های مبتنی بر واحد و مبتنی بر ارزش هستند و سیستم‌های مبتنی بر سود، به ویژه در اقتصادهای نامتجانس، مورداستفاده قرار می گیرند.

به عنوان مثال در استرالیا حقوق دولتی در سطح استانی (ایالتی) تعیین و جمع‌آوری می‌شود. مقررات سیستم حقوق دولتی بسیار دقیق هستند و از یک نوع مواد معدنی به نوع دیگر متفاوت هستند. اکثر ایالات استرالیا حقوق دولتی واحد محور را بر مواد معدنی صنعتی و حقوق دولتی ارزش محور را به انواع دیگر تکلیف می کنند.

یک ایالت از یک سیستم مبتنی بر سود برای همه مواد معدنی استفاده می‌کند، اما در دو ایالت دیگر، حقوق دولتی مبتنی بر سود تنها برای تعداد محدودی از مواد معدنی خاص اعمال می شود. در ضمن در بیشتر ایالات استرالیا، تعویق اما نه معافیت، به‌طور کلی مجاز است و برخی از ایالت‌ها در طول دوران سخت اجازه تعویق یا کاهش حقوق دولتی را می دهند.

این امر با تمدید تاریخ پرداخت و در نتیجه به تاخیرانداختن اقدام مصادره برای وصول حقوق دولتی حاصل می‌شود. به‌علاوه یک شرکت برای واجد شرایط بودن باید نشان دهد که جریان نقدی آن منفی است و بودجه کافی برای پرداخت حقوق دولتی تا تاریخ مقرر را ندارد. نکته قابل‌توجه این است که دوره‌های تعویق به‌طور کلی کوتاه هستند، زیرا فرض بر این است که مشکلات جریان نقدی موقتی است و شرکت‌ها قادر به غلبه بر آنها هستند.

درضمن در استرالیا نرخ فدرال حقوق دولتی با نرخ‌های ایالتی یکسان است و با توجه به نوع ماده‌معدنی، نرخ حقوق دولتی بر پایه درصدی از ارزش ماده (از ۰/۲ تا ۱۰ درصد) متغیر است. البته برای حمایت از معادن کوچک‌مقیاس، حقوق دولتی از فعالیت‌های با سود سالانه بیشتر از ۷۵میلیون دلار استرالیا اخذ می‌شود.

درضمن استرالیا از اول جولای ۲۰۱۲ دریافت مالیات اجاره منابع معدنی را برای پروژه‌های سنگ‌آهن و زغال‌سنگ به‌صورت فله‌ای به استثنای معدن‌کاران کوچک تصویب کرده که به‌صورت مقطوع با نرخ مالیات ۳۰درصد اعمال می‌شود، اما پروژه‌های معدنی ۲۵درصد این نرخ را به‌عنوان کمک هزینه استخراج دریافت می‌کنند. همچنین برای رضایت معدن‌کاران در استرالیا، دارایی‌های جدید مورداستفاده در اکتشاف و استخراج، جزو دارایی‌ها درج نمی‌شود که همین امر به ورود مجدد سود معدن‌کاری به بخش معدن منجر می‌شود.

عکس: روزگار معدن

▣ اختلافات از کجا آغاز شد؟

شاید بحث تعیین سالانه حقوق دولتی از مهمترین نقاط اختلاف باشد، زیرا طبق ماده۶۱ آئین نامه اجرای قانون معادن، وزارت موظف است درصد حقوق دولتی را هر سه سال یک بار بازنگری کند.

اما آن طور که شرایط موجود نشان می دهد دولت هرساله عددی را در بودجه سالانه به عنوان حقوق دولتی تعیین می کند. این موضوع می تواند هزینه های سالانه معادن را افزایش دهد، به ویژه در سال های اخیر که شرایط بازار کامودیتی ها با چالش های جدی همراه شده و بسیاری از معادن کوچک و متوسط مجبور به توقف تولید شدند.

درواقع افزایش های یکباره و غیر کارشناسی از سوی دولت توانست معدنی ها را گرفتار کند.

سه عامل در محاسبه حقوق دولتی حائزاهمیت است. اولین عامل، درصد حقوق دولتی برای مواد معدنی مختلف، متفاوت است و در هر سال توسط شورای‌عالی معادن تعیین و ابلاغ می‌شود. دومین عامل، قیمت ماده‌معدنی و آخرین عامل حجم ماده‌معدنی سر معدن است.

با این حال در جریان بررسی چالش‌های تعیین درصد حقوق دولتی، معمولاً با عدم‌احتساب پارامترها و عوامل بیرونی موثر بر کارآیی نرخ حقوق دولتی از قبیل تحولات بازارهای داخلی و جهانی، عیار، نسبت باطله برداری، روش استخراج، محل و موقعیت معدن، رکود اقتصادی، مقیاس معدن‌کاری و ... مواجه می‌شویم. درضمن شاهد اعمال تغییرات مداوم در درصدهای حقوق دولتی هستیم.

در جریان بررسی چالش‌های تعیین قیمت پایه ماده‌معدنی نیز موضوع نظام‌مند نبودن تعیین قیمت پایه ماده‌معدنی و تعیین قیمت ماده‌معدنی سر معدن بر اساس نظر کارگروه تشخیص قیمت استانی و دقیق‌نبودن رویه حاضر و احتمال بروز خطاهای انسانی، مفسده و... مطرح است.

یکی دیگر از چالش های مهم تعیین دقیق حجم ماده‌معدنی سر معدن است که به تعیین حجم ماده‌معدنی استخراج‌شده بر مبنای خوداظهاری و اعمال سلیقه کارشناس استانی و البته ملاک قراردادن پروانه بهره‌برداری، نه براساس میزان استخراج واقعی برمی‌گردد. عامل دیگر در شکل‌گیری وضع موجود، نبود بانک‌های جامع اطلاعاتی در حوزه معادن است. سومین عامل نیز دقیق‌نبودن رویه حاضر و احتمال بروز خطاهای انسانی، وجود مفسده و ... و در نهایت ضعف سازمان نظام مهندسی در استفاده از فناوری‌های نو جهت رصد فعالیت‌های معدنی است.

یکی از چالش‌های اساسی فعالیت‌های حوزه معدن، عدم‌شفافیت‌های شدید در آن است. در این‌خصوص می‌توان به عدم‌انتشار اطلاعات در سامانه‌های مختلف مرتبط با این بخش اشاره کرد. از جمله اطلاعات مربوط به محاسبه حقوق دولتی در سامانه اطلاعاتی معادن، از قبیل میزان استخراج و قیمت ماده‌معدنی و ... که به‌طور کامل در دسترس عموم (به‌صورت آنلاین) قرار ندارد.

وضعیت سایر سامانه‌های اطلاعاتی فعالیت‌های معدنی نیز نشان می‌دهد به‌رغم تعدد سامانه‌های اطلاعاتی، گویی شأن ایجاد آنها در جهت ایجاد و ارتقای شفافیت نبوده و حتی تعدد آنها در مواردی به کاهش کارآیی دامن می زند.

▣ راهکارهای پیشنهادی چیست؟

محاسبه هوشمند با در نظر گرفتن شرایط و نوع ماده معدنی برای هر معدن می تواند گره از این مشکل باز کند.

اما پس از افزایش های عجیب سال های اخیر حقوق دولتی که به اعتقاد برخی فعالان بخش معدن از نگاه درآمدزایی دولت نشات می گیرد، امروز فعالان بخش معدن به ویژه فعالان بخش کوچک و متوسط نگران رقم پیشنهادی برای بودجه ۱۴۰۲ هستند.

البته پیشنهاد دیگری از سوی فعالان بخش خصوصی مطرح می شود و آن تفکیک حقوق دولتی معادن بزرگ و کوچک است که می تواند تا حدودی معادن کوچک و متوسط را از بحران و خطر تعطیلی نجات دهد. در غیر این صورت نمی توان امید چندانی به ادامه فعالیت آنها داشت.

حالا سید رضا فاطمی امین وزیر صمت پالس های مثبتی را در خصوص این پیشنهاد ارسال کرده است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت که در جمع فعالان اقتصادی، صنعتی و معدنی استان کرمان صحبت می کرد، اظهارکرد: پیشنهاد تفکیک حقوق دولتی معادن بزرگ و کوچک ایده ای قابل تامل است که روی آن وقت می‌گذاریم.

این موضوع می تواند امیدی برای اعمال نگاه تخصصی در تعیین حقوق دولتی ۱۴۰۲ باشد. تفکیک معادن کوچک و بزرگ باعث می شود تا نگرانی فعالان در بخش خصوصی کاهش پیدا کند و تمرکز بیشتری صرف توسعه بخش معدن شود.

کمبود آب، برق و گاز چالش بزرگ فولاد است

به گفته عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، تولید فولاد مازاد نیاز کشور است و فولاد ایران طی هشت سال گذشته با مازاد عرضه در قیاس با دیگر تولیدکننده‌های جهان روبه‌رو بوده و راهکار مدیریت این مازاد، صادرات است.

به گزارش معدن نامه، بهادر احرامیان عنوان کرد: در بازار جهانی با عرضه تمام محصول ها، قیمت‌های بهتر، به فروش می‌رسد که این طبق تعریف بازار رقابتی است و نرخ کنونی فولاد ایران نیز در بازارهای جهانی قیمتی مناسب است که تجارت فولاد را سودده می‌کند. خواسته فعالان این حوزه حمایت و تسهیل شرایط صادراتی بوده که نه‌تنها خواسته فعالان صنعت فولاد مبنی بر حمایت از این صنعت برآورده نمی‌شود، بلکه هر سال سیاست‌هایی ضد صادرات و ضد تولید وضع می‌شود که لطمات غیرقابل جبرانی را به صنایع تحمیل می‌کند.

وضع عوارض صادراتی بر فولاد و محصولات فولادی در نخستین هفته‌های سال ۱۴۰۱، یکی از همان سیاست‌های اشتباهی بود که به افت ادامه‌دار فروش این محصول در بازار جهانی منتهی شد. این عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران اظهارکرد: با توجه به اینکه بازار داخلی فولاد با رکود مواجه است، صادرات می‌توانست نقطه قوتی برای این حوزه باشد اما در ابتدای سال با توجه به وجود عوارض صادراتی این فرصت از دست رفت. در مقابل کشور روسیه و ترکیه که از رقبای صادراتی این حوزه به شمار می‌روند از این فرصت استفاده کردند. روسیه با فروش فولاد با نرخ پایین تر و آگاهی به عوارض صادراتی ایران و مشکلات به سبب تحریم‌ها در کشور، سهم بازار ایران را در صادرات محصولات فولادی از آن خود کرد. متاسفانه کشور به واسطه تحریم‌ها در حوزه صادرات فولاد و محصولات فولادی به دلیل محدودیت در ارتباطات با سایر کشورها با چالش مواجه هست و مواردی همچون عوارض صادراتی در داخل کشور، مسیر را برای تولیدکننده بسیار سختتر می‌کند. احرامیان افزود: محدودیت‌های منابع آبی و انرژی از دیگر چالش‌های عمده صنعت فولاد درحال‌حاضر است که انجمن فولاد، بسته‌ای پیشنهادی برای حل چالش‌های انرژی تدوین کرده و به دولت ارائه داده و بر اساس این بسته پیشنهادی، فولادسازان در میادین گازی سرمایه‌گذاری خواهند کرد.

این عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران خاطرنشان کرد: کمبود آب، برق و گاز از چالش‌های این صنعت فولاد است که قابل حل بود اما به دلیل عدم مدیریت صحیح به چالش بزرگی در این حوزه تبدیل شد. تمام صنایع کشور باید تلاش کنند در حوزه مصرف آب، برق و گاز صرفه جویی‌های لازم را به عمل آورند تا در این زمینه دچار کمبودی بیش از این نشویم.

اعطاء لوح «سطح امتیاز عالی تک‌ستاره در عملکرد مدیریت HSE» به گهرزمین

شرکت سنگ‌آهن گهرزمین در اجرای ششمین برنامه عملکرد HSE که توسط سازمان توسعه‌ونوسازی معادن‌وصنایع‌معدنی ایران (ایمیدرو) برای شرکت‌های تابعه سازمان در سال ۱۴۰۰ برگزار شد؛ لوح «سطح امتیاز عالی تک ستاره در عملکرد مدیریت HSE» را دریافت کرد.

به گزارش روابط‌عمومی و امور بین‌الملل شرکت سنگ‌آهن گهرزمین، در همایش ششمین دوره ممیزی عملکرد HSC مدیران واحدهای تابعه ایمیدرو؛ شرکت گهرزمین موفق به کسب امتیاز عالی تک ستاره در عملکرد مدیریت HSE شد. این همایش با حضور شرکت‌ها بزرگ صنعتی‌ومعدنی کشور، عضو هیات مدیره و معاون توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی و مدیران HSE شرکت گهرزمین در ساختمان ایمیدرو برگزار شد.

بر اساس نتایج اجرای ششمین برنامه ممیزی عملکرد HSE تمامی شرکت‌های صنعتی - معدنی تابعه سازمان توسعه‌ونوسازی معادن و صنایع‌معدن ایران (ایمیدرو) اعلام شد که به موجب آن مدیریت HSE شرکت سنگ‌آهن گهرزمین با کسب ۴۱۸ امتیاز مؤفق به اخذ بالاترین امتیاز و سطح عملکرد عالی تک ستاره شد.

وجیه‌اله جعفری، رئیس هیات‌عامل ایمیدرو در این همایش ضمن بیان تلاش برای ارتقاء بیشتر و بهتر واحدهای تابعه ایمیدرو، مسائل مربوط به ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست را از خطوط قرمز این سازمان دانست و با تاکید بر رعایت ایمنی کار و اصلاح نقاط ضعف موجود از مدیران ارشد HSE خواست به صورت جدی این موضوع رصد و پیگیری شود. خرمی‌شاد معاون برنامه‌ریزی و توانمندسازی ایمیدرو نیز در این همایش اظهارکرد: همه افرادی که در یک مجموعه کار می‌کنند از مدیر تا پرسنل در زمینه رعایت ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست مسوول هستند و اگر آموزش لازم در این زمینه‌ها به پرسنل داده نشود نمی‌توان انتظار اثربخشی لازم را داشت. وی با تاکید بر اهمیت آثار محیط زیستی و آلاینده‌ها از واحدهای صنعتی خواست عملکرد آنها به گونه‌ای باشد که آلایندگی و زیان‌آوری به حداقل برسد و به سمت آلایندگی صفر حرکت کنند. بر اساس این گزارش سازمان ایمیدرو خردادماه امسال بر اساس ۴۰۰ شاخص در حوزه‌های مختلف ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست عملکرد سال ۱۴۰۰ واحدهای تابعه خود را ممیزی کرد که نتیجه این ارزیابی نشان می‌دهد سیر صعودی بهبود مستمر و تکاملی مدیریت HSE شرکت گهرزمین با تدبیر و حمایت‌های همه‌جانبه هیات‌مدیره، مدیرعامل، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی و تمامی معاونان، مدیران، کارشناسان و همچنین مدیران، سرپرستان و کارشناسان شرکت‌های پیمانکاری به خصوص تلاش بی‌وقفه تمامی همکاران در مدیریت HSE همچنان ادامه دارد.

در این لوح که از طرف وجیه‌اله جعفری ریاست هیات عامل سازمان توسعه‌ونوسازی معادن و صنایع‌معدنی ایران به محمد فلاح مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن گهرزمین اعطاء شد؛ از شرکت گهرزمین به واسطه عملکرد مطلوب و قابل‌توجه در خصوص سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست واحدهای تابعه سازمان در سال ۱۴۰۰ تقدیر به عمل آمد.

افزایش واردات قراضه فولادی ترکیه

گروه معدن

با توجه بـه داده‌های انجمـن تولیدکنندگان فولاد ترکیه، میزان واردات قراضه فولادی ترکیه در اکتبر ۲۰۲۲ حدود ۵.۱ درصد نسـبت به ماه قبل افزایش یافته است.

بـه گزارش آرتان پرس، بـا توجه به داده‌های منتشر شده توسط انجمن تولیدکنندگان فولاد ترکیه (TCUD) در روز دوشـنبه (۵ دسامبر) شـرکت‌های فـولادی ترکیه در اکتبـر ۲۰۲۲ واردات قراضـه فولادی را بـه ۱.۴۵ میلیون تن رسـاندند. بررسـی‌ها نشـان داده میزان واردات قراضـه فولادی در ترکیه نسـبت به سـپتامبر ۲۰۲۲ با ۵.۱ درصد افزایش همراه بوده است.

فعالان بازار در روز دوشنبه (۵ دسامبر) اعلام کردنـد واردات قراضه فولادی به ترکیه در اکتبر ۲۰۲۲ نسـبت بـه مدت مشـابه در سـال قبل حدود ۷.۵ درصد کاهش یافته اسـت. همچنین بررسـی‌ها نشـان داد در ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۲، حجـم واردات قراضه فـولادی به ترکیـه برابر ۱۸.۳۳ میلیون تن گزارش شده است که نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۰.۴درصد کاهش یافته است.

در ایـن میـان چندیـن منبع خبـری اعلام کردنـد اتحادیه اروپا در ۱۰ ماه نخسـت سـال ۲۰۲۲ به تامین‌کننـده اصلی قراضه فولادی در ترکیه تبدیل شـده اسـت. در مدت ذکر شـده، فولادسازان ترکیه ۹.۶ میلیون تن قراضه فولادی از اتحادیـه اروپا خریداری کردند که ۹.۱ درصد کمتر از ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۱ بوده است.

بـه نقـل از معامله‌گـران، تامین‌کننده بعدی قراضه فـولادی ترکیـه، ایالات متحـده امریکا است که در رتبه دوم قرار داشته و عرضه قراضه فولادی از این کشور به ترکیه در ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۲ حـدود ۳.۵۳ میلیون تن گزارش شـده است. بررسـی‌ها نشان داد میزان قراضه فولادی وارد شـده از ایالات متحـده امریکا به ترکیه در ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۲ نسـبت به مدت مشابه در سـال ۲۰۲۱ بـا افزایش ۱۵.۹ درصـدی همراه بوده اسـت. تحلیل گران بازار در روز دوشـنبه (۵ دسـامبر) گزارش دادند در ۲۰۲۲ کشورهای CIS و اوکرایـن در مجموع ۸۶۶۰۰۰ تن قراضه فولادی به ترکیه صادر کردند. این در حالی است که میزان صادرات قراضه فولادی از کشـورهای CIS و اوکراین به ترکیه نسبت به ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۱ حدود ۶۲.۶ درصد افت کرده است.

فعالان بازار اعلام کردند کاهش حجم واردات قراضـه فـولادی به کشـور ترکیه بـا حجم کم تولید در کارخانجات فولاد داخلی همراه اسـت. بررسی‌ها نشان داد در اواسط اوت، کارخانه‌های فولادی ترکیه به دلیل تقاضای کم و هزینه‌های بالا، توقف تولید داشته‌اند. چنین کارخانه هایی نمی‌توانند افزایش نرخ را نه در بازارهای داخلی و نه در بازارهای صادراتی تضمین کنند. در نتیجه تولید فولاد حاشـیه سـود بسـیار کمی خواهد داشت.

به نقل از برخی معامله گران، کشـور ترکیه از سپتامبر ۲۰۲۲ نرخ برق و گاز مورد استفاده در صنعت را ۵۰ درصـد افزایش داد که وضعیت را برای فولادسـازان داخلی مستقر در ترکیه بدتر خواهـد کـرد. همانطور که مرکـز GMK قبلا گزارش داد، ترکیه در سال ۲۰۲۱ واردات قراضه فولادی را ۱۱.۵ درصد نسـبت به سـال ۲۰۲۰ افزایش داده و به ۲۵.۱ میلیون تن رسانده است. همچنین بررسی‌ها نشان داد کشورهای مستقل مشـترک المنافع و اوکراین در سـال ۲۰۲۱ در مجمـوع ۲.۶۵ میلیـون تن قراضه فـولادی به فولادسـازان ترکیه صادر کردنـد. این در حالی اسـت که میزان واردات قراضه فـولادی از این کشورها به ترکیه نسـبت به سال ۲۰۲۰ حدود ۹.۷ درصد رشد داشته است.

برخی معامله گران در روز دوشنبه (۵ دسامبر) گزارش دادند ترکیه هفتمین تولیدکننده بزرگ فـولاد در جهان اسـت. کارخانه‌هـای فولادی مسـتقر در ترکیه تولید فولاد را در سال ۲۰۲۱ به ۴۰ میلیون تن رسـاندند که نسـبت به سال ۲۰۲۰ حدود ۱۲.۷ درصد افزایش یافته اسـت. باید توجه داشت که مقدار اعلام شده یک رکورد برای کشور ترکیه محسوب می‌شود.

اقدامات حفاظتی اتحادیه اروپا در مورد محصولات فولادی

کمیسـیون اروپا قصد دارد اقدامات حفاظتی اتحادیه اروپا در مورد محصولات فولادی را بررسـی کرده و تاریخ انقضای آن را مشخص کند.

بـه گزارش آرتان پـرس و به نقـل از GMK، با توجه به اطلاعات منتشرشـده در وب‌سایت کمیسـیون اروپا (EC)، این کمیسیون بررسی اقدامات حفاظتی در مورد محصولات فولادی را آغاز کرده است تا مشخص کند که آیا این اقدامات باید یک سـال زودتر به پایان برسد یا خیر. باید توجه داشت که تاریخ پایان فعلی اقدامات حفاظتی اتحادیه اروپا در مورد محصولات فولادی ۳۰ ژوئن ۲۰۲۴ تعیین شده است.

فعالان بازار اعلام کردند از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان فولاد عضو در اتحادیه اروپا خواسته شد تا پرسشنامه‌هایی را بـا داده‌های خاصی کـه اتحادیه اروپا برای بررسـی خود به آن نیـاز دارد، پر کنند. طرف‌های ذی‌نفع، ازجمله دولت‌های کشـورهای ثالـث، تا اواسـط ژانویـه ۲۰۲۳ فرصـت دارند استدلال‌های خود را به صورت کتبی ارائه کنند.

به نقل از برخی منابع خبری، کمیسـیون اروپا حداکثر تا ۳۰ ژوئن ۲۰۲۳ پیشـنهادی در مورد پایان دادن به اقدامات حفاظتـی محصـولات فـولادی ارائـه خواهد کرد. سـپس کشورهای عضو اتحادیه اروپا باید به این پیشنهاد رای دهند.

در این میان معامله گران در روز ۵ دسـامبر گزارش دادند کمیسـیون اروپـا در ژوئیـه ۲۰۱۸ در واکنش بـه تصمیم ایالات‌متحـده بـرای اعمال تعرفه مالیات صـادرات بر فولاد و آلومینیـوم، اقدامات حفاظتی موقتـی را برای محصولات فولادی ارائه کرد. بررسـی‌ها نشان داد این اقدامات حفاظتی بـرای جلوگیری از انحراف واردات بـه مقصد ایالات متحده در بـازار اروپـا و حمایـت از فولادسـازان داخلـی طراحی شده بودند.

به نقل از برخی تاجران مسـتقر در اروپا، در ابتدای سـال ۲۰۱۹ اقدامات حفاظتی در مورد برخی از محصولات فولادی نهایی شـد و اتحادیه اروپا آنهـا را تا ۳۰ ژوئن ۲۰۲۴ تمدید کرد. این اقدامات مربوط به ۲۶ دسـته از محصولات فولادی است که سهمیه واردات برای آنها اعمال می‌شود و در صورت تجاوز از سـهمیه، یـک مالیات ۲۵ درصدی بـر آنها اعمال می‌گردد.

همان‌طور کـه مرکز GMK قبلا گـزارش داد، در نوامبر ۲۰۲۲ کمیسیون اروپا تمدید تعرفه‌های ضددامپینگ واردات کویل نورد سـرد فولادی (CRC) از چین و روسـیه را برای ۵ سـال دیگر تایید کرد. منابـع خبری گزارش دادند در این دوره، تامین‌کنندگان مسـتقر در چین بـه پرداخت عوارض بین ۱۹.۷ تا ۲۲.۱ درصد و تامین‌کنندگان مستقر در روسیه بـه پرداخت عـوارض ۱۸.۷ تـا ۳۶.۱ درصد ادامـه خواهند داد. ایـن تصمیم پس از بررسـی انقضـای تعرفه‌های فعلی اتخاذ شد.

همچنین فعالان بازار در روز ۵ دسامبر اعلام کردند دولت هند عـوارض صادراتی سـنگ آهن و برخـی از محصولات فـولادی را که در ماه می۲۰۲۲ معرفی شـده بود، لغو کرده است.

به ویژه باید توجه داشـت که عـوارض ۱۵ درصدی برای صـادرات برخی از محصولات فولادی ماننـد ورق نورد گرم غیرآلیاژی و ورق نورد سرد، کلاف میلگرد غیرآلیاژی، میلگرد غیرآلیاژی، فولاد ضدزنگ تخت نورد شده وغیره شد.

روی خط خبر

رونق بازار ورق چین

اخیـرا نرخ ورق گرم در بـازار داخلی چین به اوج یک ماه و نیم گذشته رسیده چرا که جو بازار مثبت شـده است. آخرین متوسط نرخ ورق گرم ۱۵.۲دلار رشـد هفتگی داشـته به ۵۷۴ دلار هر تن با مالیات بر ارزش‌افزوده رسـیده است. این رشد نرخ تقاضای داخلـی ورق گرم را نیـز بالا برده و موجودی بازار با افت ۴.۵ درصدی به ۸۰۰۷۰۰ تن رسـیده است. به گزارش فولاد ایران، قابل ذکر است آخرین نرخ ورق گرم صادراتی چین نیز حدود ۵۸۱ دلار هر تن فوب ثبت شده که ۵ درصد رشد روزانه داشت.

افزایش نرخ قراضه وارداتی

در بازار واردات قراضه در ترکیه قیمت‌ها صعودی اسـت. خریدهای حمل فـوری ادامه دارد و بازار در رونق اسـت. متوسط نرخ قراضه سنگین ۲۰-۸۰ تا ۲ دلار رشد روزانه داشته ۳۸۲ دلار هر تن سی‌اف‌آر شـده اسـت. نرخ قراضه وارداتی در ترکیه نسبت به اواسـط نوامبر تاکنون ۴۵.۵ دلار بالا رفته اسـت. به گزارش فولاد ایران، محدودیت عرضه موجب شـده برخـی نرخ رایج بازار بـرای قراضه امریکا را ۳۹۰ تا ۴۰۰ دلار هـر تن سـی‌اف‌آر اعـلام کنند. قراضه ۳ وارداتـی نیز ۳۶۵ دلار هر تن سـی‌اف‌آر اسـت که حدود ۷ دلار بالا رفته است.

معدن کرومیت منوجان همچنان بلاتکلیف

گروه معدن

معدن کرومیت منوجان که ۷۰ درصد ذخیره کرومیت کشور را در خود جای داده است ۷ ماه در انتظار رفع مشکل است.

معدن کرومیت منوجان یکی از غنی‌ترین معادن کرومیت جهان است و ۷۰ درصد از ذخایر این سنگ گران نرخ در ایران را در خود جای داده است اما عدم توانمندی پیمانکار این معادن در سال‌های اخیر موجب بروز مشکلاتی در این مجتمع معدنی - صنعتی شده بود و در نهایت خرداد ماه امسال این معدن دچار رکود و تعطیلی شد.

مردم منتظر چرخیدن چرخ معدن کرومیت هستند

از آن زمان هزار و ۲۰۰ کارگر این معدن در انتظار رفع مشکلات در مسیر آغاز فعالیت این معدن هستند تا معدن آسمینون بار دیگر به چرخه صنعتی و معدنی کشور برگردد و نقش خود را برای توسعه و پیشرفت کشور ایفا کند.

در حالی که به دلیل خصوصیات این فلز در صنایع پیشرفته کرومیت از ذخایر معدنی با ارزش کشور محسوب می‌شود و در کنار تأمین نیاز داخلی می‌تواند در ارز آوری نیز تأثیرگذار باشد اما هم اکنون این معدن تعطیل است و هزاران نفر در منوجان که در این معدن کار می‌کردند چشم انتظار پیگیری‌های و چاره‌اندیشی مسئولان هستند.

هر چند این معدن از ابتدای خرداد ماه تعطیل شد اما مشکلات کارگری معدن آسمینون از سال‌ها قبل وجود داشت و کار فرما نیز توان رفع مشکلات را نداشت.

محمد مهدی فداکار، استاندار کرمان در گفت‌وگو با مهر در خصوص رفع مشکلات این معدن گفت: تمام تلاش مسئولان در استان کرمان فعال شدن این معدن است و باید از همه ظرفیت‌های موجود به خصوص در بخش معدنی برای توسعه و پیشرفت استان و کشور استفاده شود.

وی گفت: خلع ید بهره بردار انجام شده است و دولت در حال پیگیری برای رفع موانع از مسیر قانونی و فعال شدن مجدد معدن است.

فداکار این معدن را در زمینه اشتغال مردم نیز تأثیرگذار دانست و گفت: باید همه ظرفیت‌های معدنی در کرمان فعال شود و معادن کرمان به عنوان پیشران اقتصادی استان نقش تأثیرگذار بازی کنند.

مسیر قانونی مزایده معدن درحال طی شدن است

منصور شکرالهی، نماینده مردم منوجان، فاریاب، قلعه گنج، کهنوج و رودبار در مجلس در گفت‌وگو با مهر با اشاره به اینکه این معدن از داشته‌های مهم اقتصادی جنوب استان کرمان است گفت: حل مشکلات معدن در دولت، مجلس و قوه قضاییه در حال انجام است و به مردم اطمینان می‌دهیم تا فعال شدن مجدد معدن این اقدامات ادامه می‌یابد.

وی افزود: در وزارت صمت جلسات متعددی در این خصوص برگزار و طرح طبقه‌بندی شغلی نیز دنبال شده است. رئیس‌جمهوری نیز در سفر به جنوب کرمان دستوراتی برای حل مشکلات به وزیر صمت داده است.

وی ادامه داد: در راستای حمایت از کارگران و برای احقاق حقوق آنها بحث خلأ ید از بهره‌بردار با حمایت رئیس‌جمهوری انجام شد و حالا در مسیر قانونی در حال طی فرآیند هستیم. شکر الهی گفت: آنچه که مشخص است باید هم در بحث مسائل زیست محیطی و هم معیشتی کارگران اقدامات لازم انجام شود درحال‌حاضر حقوق بیکاری به کارگران پرداخت می‌شود.

وی حمایت از کارگران و فعال شدن معدن را از مهم‌ترین اهداف دانست و گفت: امیدواریم به زودی معدن فعال شود.

اما مهم‌ترین اقدامی که باید انجام شود مزایده شرکت است و باید دید مسیر انجام این مزایده طی روزهای آینده چگونه طی و مشکل رفع می‌شود. مسلم مروجی، مدیرکل صمت جنوب کرمان نیز در این خصوص به مهر گفت: روند مزایده این معدن در مسیر قانونی خود در حال طی شدن است و ۱۷ مهر ماه این شرکت در مزایده قرار گرفته است و تا ۱۱ آذرماه افراد می‌توانستند در این مزایده شرکت کنند و ۱۲ آذرماه هم پیشنهادات بازگشایی و بررسی می‌شود.

وی افزود: به کارگران اطمینان می‌دهیم مشکل به زودی رفع می‌شود و اگر در این مزایده نیز مشکل رفع نشود به صورت موقت اداره شرکت توسط دولت انجام می‌شود.

وی گفت: تمام تلاش خود را برای رفع فوری مشکلات این معدن به کار گرفته‌ایم و روند باید از مسیر قانونی طی شود تا در آینده شاهد تبلور فعالیت‌های این معدن و افزایش اشتغال و توسعه منطقه باشیم.

آنچه که کارگران و مردم محلی به خصوص در شهرستان محروم منوجان توقع دارند انجام کار جهادی و فوری در مسیر توسعه این مناطق محروم است که یکی از مهم‌ترین شاخصه‌ها فعال کردن معادن منطقه است.

هر چند کشاورزی مهم‌ترین زمینه اشغال در منوجان است اما در صورت فعال شدن معادن و صنایع وابسته به آنها در جنوب کرمان شاهد اشتغال و کاهش سطح مهاجرت جوانان از این مناطق خواهیم بود.

خشکسالی و کمبود آب در جنوب کرمان و چالش‌هایی که برای کشاورزی ایجاد کرده است ضرورت فعال کردن جنبه‌های دیگر اقتصادی در شهرستان‌های جنوبی کرمان را نشان می‌دهد و حالا مردم امیدوار هستند با حضور پر رنگ دولت برای رفع این مشکل شاهد پیگیری مشکلات معدن منوجان در سطح وزارت خانه و دولت باشیم.

نباید این نکته را هم از ذهن دور داشت که جنوب کرمان از محروم‌ترین مناطق کشور است که توسعه و پیشرفت و رفع محرومیت در آن همیشه یکی از اهداف مسئولان بوده است.

عکس: روزگار معدن

مدیرعامل هلدینگ هپکو خبرداد:

طرح جدید برای فروش ماشین‌آلات معدنی

مدیرعامل هلدینگ هپکو گفت: هپکو و صندوق توسعه معادن برای تولید ماشین‌آلات معدنی برنامه‌ای جدید تدوین کرده‌اند.

علی محمد رفیعی در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به فعال بودن تمامی خطوط شرکت از جمله گریدر و غلطک و... اظهار کرد: از دوره رکود نسبی تولید ماشین‌آلات در هپکو عبور کرده‌ایم و در طلیعه برنامه افزایش تولید قرار داریم. به سمت تولید هزار دستگاه در سال حرکت می‌کنیم و در فاز دوم نیز میزان تولیدات افزایش می‌یابد. وی تصریح کرد: به‌تدریج با حل مشکلات بازار با همکاری معاونت معدنی وزارت صمت، تقاضا برای تولید ماشین‌آلات بیشتر شده است و برنامه جدیدی نیز در قالب همکاری با صندوق توسعه معادن برای تولید بیش از ۳ هزار دستگاه انواع ماشین‌آلات معدنی تدوین شده است. رفیعی در خصوص مشوق‌های در نظر گرفته شده برای فروش ماشین‌آلات تولیدی در هپکو بیان کرد: در این راستا و طی این برنامه، تسهیلات با کارمزد ۱۲ درصد، تقسیط چهار ساله و ۶ ماه تنفس در نظر گرفته شده و به زودی این قرارداد نهایی می‌شود، سفارشات این محصولات را خواهیم داشت و در سال آتی نیز تولید در فاز نخست آغاز می‌شود. امید است نقش خود را در فرآوری معادن و رونق معادن به عنوان یکی از منابع ارزی کشور ایفا کنیم. وی با اشاره به فعالیت هپکو در حوزه خدمات پس از فروش و بازسازی ناوگان، افزود: هپکو در حوزه تامین قطعات و تعمیر ماشین‌آلات فعال است و این وظیفه را در کنار آموزش، در مرحله خدمات پس از فروش به انجام می‌رساند. مدیرعامل شرکت هپکو تاکید کرد: واردات ماشین‌آلات معدنی، معلول یک سیاست غلط در گذشته است و بیشتر معادن کوچک و متوسط به لحاظ اینکه از نظر مالی وضعیت مناسبی ندارند به سمت ماشین‌آلات دست دوم حرکت می‌کنند. اگر بتوانیم این طرح و برنامه تدوین شده با ایمیدرو و صندوق توسعه معادن را به مانند اواسط دهه ۸۰ اجرایی کنیم قطعا بازار داخل نیازی به ماشین‌آلات دست دوم نخواهد داشت و متقاضیان با ۲۰ درصد پیش پرداخت می‌توانند ماشین نو در اختیار داشته باشند و ضمن افزایش تولید، می‌توانند ظرف چهار سال به صورت اقساط هزینه ماشین را پرداخت کنند.

وی با بیان اینکه امید است با این حرکت، به‌تدریج حساسیت خرید ماشین‌آلات دست دوم و کهنه در کشور از بین برود، گفت: امید است که وزارت صمت روش یارانه دادن به خرید ماشین‌آلات معدنی را ادامه دهد، سازمان برنامه و بودجه بر پرداخت یارانه و سوبسید در این بخش و رونق تولیدات داخلی بسیار تاکید دارد و این نگاه، حل مسئله واردات ماشین‌آلات دست دوم در آینده را نوید می‌دهد.

رفیعی با بیان اینکه هر محصولی که بازار نیاز داشته باشد قطعا هپکو برای پاسخ به آن خود را تجهیز کرده است، گفت: تولید برخی ماشین‌آلات به دلیل تقاضای کم صرفه اقتصادی ندارد، بر این اساس تواقفی با وزارت صمت صورت گرفته است که اگر برای محصولاتی، ماشین‌آلات کارکرده نیاز باشد، شرکت هپکو به شکل کارشناسی شده این محصولات را خریداری و وارد کند و به شکل کارشناسی در اختیار معادن قرار دهد. وی افزود: این اتفاق و توافق باعث می‌شود که نرخ مناسبی برای خرید محصول وجود داشته باشد، خدمات پس از فروش ارائه می‌شود و در کنار آن آشفتگی بازار از بین می‌رود. در بازار آشفته قطعا پولشویی، رفع تعهد ارزی و مشکلات گمرکی و سوءاستفاده‌های احتمالی و تغییر سال ساخت ماشین‌آلات و... وجود خواهد داشت و قطعا ورود هپکو به این عرصه این مشکلات و تخلفات را مانع می‌شود.

معادن طلای تکاب نیازمند سرمایه‌گذاری واقعی

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی گفت: سرمایه‌گذاری به مفهوم واقعی در معادن طلای تکاب انجام نشده است.

به گزارش ایسنا، عبدالحمید سرتیپی در جلسه بررسی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان که در سالن جلسات استانداری برگزار شد، افزود: با وجود اینکه معادن طلای زرشوران تکاب بزرگترین معادن کلاسیک جهان هستند اما تاکنون سرمایه‌گذاری به مفهوم واقعی در معادن طلای تکاب انجام نشده است که نیاز است در این معادن سرمایه‌گذاری به معنی واقعی صورت گیرد.

وی تصریح کرد: معادن طلای تکاب بزرگترین ذخایر طلای خاورمیانه را دارند و ظرفیت آن را دارد که سالانه تا ۱۰تن طلا تولید کنند و پایه توسعه استان و کشور باشد. سرتیپی خاطر نشان کرد: در منطقه چالدران محدوده‌ای شناسایی شده که جزو ۱۰ منطقه دارای معادن مغفول مانده کشور است که بزودی شرکتی جهت بهره‌برداری از معادن آن منطقه حضور خواهند یافت.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی اظهار کرد: استان دارای ذخایر منیزیم مورد استفاده در صنایع خودروسازی است که اگر سرمایه‌گذاری در آنها انجام شود ضمن برگشت ۲ساله سرمایه موجب تحول در منطقه خواهد شد.

سرتیپی ادامه داد: در شمال استان معادن بکر داریم که نیازمند جذب سرمایه‌گذار برای بهره‌برداری هستند که اگر مورد بهره‌برداری قرار گیرند به پروژه‌های بزرگ ملی تبدیل می‌شوند.

وی بااشاره به وجود معادن متنوع در استان یادآور شد: ۳ واحد معدن گچ در سلماس فعالیت دارند.

رفع مشکلات معدن «سنجان» مراغه روی میز مسئولان

کارشناسان سنگ معدن «سنجان» مراغه را در زمره ذخایر تراورتن و قدمت آن را برابر با دوران سنگی می‌دانند و استفاده از سنگ‌های تراش‌خورده آن در بناهای دوران سلجوقی به بعد را تایید می‌کنند اما با وجود اهمیت گذشته، حال و آینده آن، طی سال‌های قبل بخش‌هایی از این معدن به کاربری‌های دیگر اختصاص یافته است.

به گزارش ایرنا، ظرفیت مغفول معدنی آذربایجان‌شرقی در دولت سیزدهم مورد توجه مسئولان استانی و شهرستانی قرار گرفته و به دنبال آن نیز رفع برخی از مشکلات معدن «سنجان» مراغه به یک دغدغه تبدیل شده است.

مجید ساعدی، مدیرعامل معدن سنگ لاشه سنجان از بی‌توجهی مسئولان سابق به این بخش گلایه کرد و گفت: مسئولان در گذشته بر خلاف قوانین حدود ۴۰ تا ۴۵ هکتار از این معدن را به جمعه‌بازار اختصاص دادند و متاسفانه در ۲۰ هکتار آن هم فضای زندان در حال احداث است.

به گفته وی، سالانه ۱۱۰ هزار تن سنگ لاشه از این معدن استخراج می‌شود اما متاسفانه شهرداری هم می‌خواهد حاشیه‌نشینان شهر را در محدوده این معدن ساماندهی کند؛ در حالی که صدور سند در محدوده معادن غیرقانونی است.

وی افزود: این معدن برای ۲۰۰ تا ۲۵۰ نفر به صورت مستقیم شغل ایجاد کرده و چهار نوع ماده معدنی بکر شامل تراورتن گردویی، مرمر کاهویی، مرمر لمویی تند و مرمر عسلی طرح‌دار نیز در این معدن وجود دارد که هنوز روی آنها سرمایه‌گذاری نشده است.

محمد تقی‌پور، رئیس اداره صنعت، معدن و تجارت مراغه در مورد تداوم استخراج سنگ لاشه از این معدن پس از پیروزی انقلاب اسلامی گفت: این معدن براساس مدارک موجود از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰ توسط جهاد سازندگی استحصال شده و استخراج سنگ لاشه آن از سال ۱۳۸۰ به بعد توسط پیمانکار بخش خصوصی ادامه یافته است.

به گفته وی چندین جلسه برای رفع موانع پیش‌روی این معدن تشکیل و در نهایت مقرر شده است تا شهرداری و دیگر دستگاه‌های مرتبط نسبت به انتقال جمعه‌بازار اقدام کنند.

وی ادامه داد: در خصوص ساختمان در حال احداث برای زندان، کاری نمی‌توان انجام داد و درخواست بهره‌بردار این است که فعالیت زندان در آینده موجب محدودیت در میزان برداشت و تولید این معدن نشود.

تقی پور اعلام کرد: در بحث ساخت‌وسازهای غیرمجاز نیز وضعیت موجود در حال بررسی است و افرادی که در محدوده این معدن زمین تصرف کرده‌اند خلع ید خواهند شد.

زمین‌شناسی اغلب سنگ‌های این معدن از نوع تراورتن آهکی است که در اثر فعالیت چشمه‌های آب گرم تشکیل شده است اما رگه هایی از مرمر کاهویی، مرمر لمویی تند و مرمر عسلی طرح‌دار نیز در این معدن وجود دارد.

آغاز عملیات اکتشاف مس در جنوب خراسان رضوی

فرماندار گناباد از آغاز عملیات اکتشاف مس در گستره‌ای از روستای نجم آباد بخش کاخک از توابع این شهرستان واقع در جنوب خراسان رضوی خبر داد.

به گزارش ایرنا، رضا نصیری در نشست بررسی مسائل و مشکلات بخش کاخک از توابع شهرستان گناباد افزود: به دنبال پیگیری‌های مسئولان ذی‌ربط و نماینده مردم گناباد و بجستان در مجلس شورای اسلامی و بر اساس مذاکرات و تفاهمنامه با شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران (ایمپاسکو) کار اکتشاف مس در این منطقه در عمق ۱۰۰ تا هزار متری با صرف ۲۰۰ میلیارد ریال اعتبار انجام می‌شود.

وی ادامه داد: اکتشاف مس موجب اشتغال حدود ۵۰۰ نفر در این شهرستان می‌شود و در عمق یک هزار متری احتمال استخراج طلا نیز در این منطقه وجود دارد.

فرماندار گناباد با اشاره به وجود ۱۳ نقطه امید بخش معدنی در گناباد گفت: بعد از اکتشاف مس، بهره‌برداری از معدن در این منطقه آغاز می‌شود و این مسئله موجب تحول اقتصادی اساسی در منطقه خواهد شد و علاوه بر مسائل بانکی و مالیاتی بخشی از سود فعالیت‌های معدنی این بخش به این شهرستان اختصاص می‌یابد.

نصیری افزود: اعتبارات عمرانی این شهرستان در امسال با افزایش ۳۰ درصدی نسبت به سال گذشته به ۷۴۰ میلیارد ریال رسیده است که از این میزان ۸۰ میلیارد ریال به بخش کاخک تخصیص یافت.

وی اضافه کرد: هیچ مسئولی در گناباد حق بخشی نگری ندارد و باید با نگاه واحد و یکسان به همه مناطق به یک صورت توجه شود.

فرماندار گناباد گفت: برخی از دیدگاه‌ها و رقابت‌های ناسالم در برخی بخش‌ها مانع توسعه و رونق اقتصادی و موجب فراری دادن سرمایه‌گذاران از شهرستان گناباد می‌شود و باید از این سری اقدامات پرهیز کرد.

مهدی رستمی پور، مدیر امور برق گناباد هم گفت: بازسازی شبکه‌های برق ۳۸ روستای این شهرستان با صرف اعتبار ۸۰ میلیارد ریال در دست انجام است که از جمله آنها می‌توان به اصلاح شبکه‌های متوسط برق بخش کاخک و کلات و جاده کاخک به روستای فودنجان اشاره کرد.

حسین مرادی، بخشدار کاخک گناباد هم از جمله طرح‌های عمرانی در دست انجام در این بخش را اجرای طرح‌های هادی و سنگ فرش در روستاهای مناطق روستایی نظیر حسن آباد، زیرجان، کبوترکوه، اجرای طرح‌های آبخیزداری در روستاهای زیرجان، روجی و کلات و گاز رسانی به ۹ روستا ذکر کرد.

مرکز شهرستان گناباد در فاصله ۲۸۷ کیلومتری جنوب مشهد و بخش کاخک در فاصله ۲۰ کیلومتری جنوب غربی مرکز این شهرستان واقع است.

خراسان رضوی از ذخایر مس مناسبی برخوردار است و عمده ذخایر مس استان که تاکنون شناسایی شده در محدوده شهرستان‌های کاشمر و بردسکن قرار دارد.

معادن مس در این ۲ شهرستان بسیار قدیمی هستند و بیش از ۵۰ سال فعالیت داشته‌اند و تاکنون نیز در کنار معادن مس در این ۲ شهرستان کارگاه‌های فرآوری اولیه برای خالص‌سازی سنگ مس ایجاد شده که از جمله آنها مجتمع مس تکنار است.

شهرستان بردسکن در جنوب غربی خراسان رضوی قطب تولید مس شرق کشور محسوب می‌شود و هم‌اکنون هشت کارخانه و ۱۱ معدن در حوزه مس در بردسکن فعالند که فرآوری مس را انجام می‌دهند به طوری که بنا به اظهارنظر کارشناسان، ضخیم‌ترین کمربند مس جهان در کاشمر، بردسکن و بجستان قرار گرفته و قرار است برای اشخاص معرفی شده از سوی شرکت ملی مس ایران به عنوان عامل اجرای عملیات اکتشاف در این پهنه معدنی، پروانه اکتشاف صادر شود.

اخبار

پشت پرده انتشار خبر افزایش نرخ سیمان

رئیس اتحادیه فروشندگان مصالح ساختمانی مشهد با اشاره به انتشار برخی اخبار درباره افزایش نرخ سیمان تصریح کرد: این خبرها برای افزایش نرخ سیمان منتشر می‌شود.

غلامرضا سلطانی در گفت‌وگو با ایسنا با بیان اینکه درحال‌حاضر بازار سیمان کمبودی ندارد، اظهار کرد: در کنار این موضوع تولید سیمان نیز زیاد است ولی هم‌اکنون بازار مسکن در رکود به سر می‌برد. از دیگر سو با فرا رسیدن فصل زمستان روزها کوتاه‌تر شده و فعالیت‌های ساختمانی نیز سرعت ندارد؛ از همین رو این روزها موعد تعطیلی فصلی صنعت ساختمان است. وی با رد تاثیرگذاری محدودیت‌های اعمال شده بر مصرف سوخت صنایع در افزایش نرخ سیمان نیز گفت: این درست است که گاز صنایع محدود شده ولی با همه این‌ها باز هم میزان تولید سیمان بیش از مصرف بازار است. سلطانی درباره انتشار اخباری مبنی بر افزایش نرخ سیمان تصریح کرد: با یک بررسی اجمالی در سایت بورس کالا می‌توان وضعیت نرخ این محصول را بررسی کرد. آنچه که عمده‌فروش مصالح به فروش می‌رساند، همان قیمتی است که در سایت بورس کالا درج می‌شود به اضافه ۲.۵ درصد بیشتر. رئیس اتحادیه فروشندگان مصالح ساختمانی مشهد اضافه کرد: درحال‌حاضر سیمان سیاه در ۲ تیپ یک و ۲ عرضه می‌شود که نرخ آن بین ۴۱ تا ۴۳ هزار تومان بابت هر پاک متغیر است. عمده‌فروشان با اضافه کردن یک سود حدود ۳ درصدی به این قیمت‌ها سیمان را عرضه می‌کنند. همچنین مصالح‌فروشی‌ها به دلیل هزینه‌های مربوط به حمل‌ونقل و بارگیری با ۱۰ درصد بیشتر این سیمان را عرضه می‌کنند.

کشف ۱۲ تن خاک معدنی مس و روی غیرمجاز در طبس

فرمانده انتظامی شهرستان طبس گفت: مأموران پاسگاه «تپه طاق» شهرستان طبس با انجام اقدامات اطلاعاتی اخباری مبنی بر دپوی خاک معدنی دریافت کردند که موضوع را پیگیری و در دستور کار خود قرار دادند.

به گزارش فارس، سرهنگ فاضل مریمی افزود: مأموران با انجام اقدامات تخصصی پلیسی محل دپوی خاک‌های معدنی را کشف کردند که پس از هماهنگی با مقام قضائی در بازرسی از محل، ۱۲ تن خاک معدنی مس و روی که به صورت غیرمجاز از معادن توسط افراد سودجو استخراج و در اطراف یک روستا دپو شده بود را کشف کردند. فرمانده انتظامی شهرستان طبس با بیان اینکه ارزش ریالی خاک معدنی کشف شده بنا بر نظریه کارشناسان مربوطه بالغ بر یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال برآورد شده است؛ تصریح کرد: در این خصوص پرونده‌ای تشکیل و جهت سیر مراحل قانونی به مراجع قضائی ارسال شد. سرهنگ مریمی خاطر نشان کرد: پلیس به منظور تامین نظم و امنیت عمومی با افراد سودجو که برای منافع شخصی خود مبادرت به انجام فعالیت‌های غیر قانونی می‌نمایند، برابر قانون برخورد خواهد کرد.

ارائه نیازهای فناورانه صنعت مس به دانش‌بنیان‌ها

با برگزاری یک گردهمایی، نیازهای فناورانه مجتمع مس شهر بانک به شرکت‌های دانش‌بنیان ارائه خواهد شد.

به گزارش ایسنا، نخستین دوره گردهمایی نوآوری و فناوری مجتمع مس شهر بابک با هدف شناسایی فعالان زیست‌بوم فناوری و نوآوری حوزه معدن، بررسی کلان روندهای حوزه معدن و صنایع معدنی، ارائه نیازهای صنایع و یافتن راهکارهای نوآورانه برای این نیازها، برگزار می‌شود. این رویداد میزبان فعالان حوزه معدن و صنایع معدنی، هسته‌های فناور و شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق است تا با حضور در این گردهمایی، زمینه را برای تکمیل زنجیره فناوری و نوآوری این حوزه فراهم کنند. این رویداد با محوریت‌هایی چون شناسایی شرکت‌های دانش‌بنیان، ارائه نیازهای فناورانه و توسعه زنجیره ارزش مس روزهای ۲۸ و ۲۹ آذر ماه ۱۴۰۱ امسال در مجتمع مس شهربابک برگزار می‌شود. توسعه اکوسیستم نوآوری مجتمع مس شهربابک، آشنایی با شبکه دانش‌بنیان کشور با مجتمع مس شهربابک، ارائه نیازهای فناورانه، تامین مالی جمعی نیازهای فناورانه، برگزاری جلسات تعاملی مدیران و شرکت‌های دانش‌بنیان و برگزاری تور فناوری و بازدید از واحدهای مختلف از رویکردهای این گردهمایی اعلام شده است.

واکاوی نقشه راه وزارت صمت از نگاه کارشناسان معدن و صنایع معدنی

رویای شیرین، اما دست نیافتنی

مرضیه احقاقی

وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌عنوان متولی بخش تولید و تجارت در ابتدای امسال و در جریان تبیین اهداف کمی و کیفی خود، وعده رشد ۱۰.۵ درصدی در حوزه معدن را مطرح کرد. تحقق این رشد نیازمند جذب ۱۱۴ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری ثابت است و پیش‌بینی می‌شود به‌واسطه آن برای ۱۲ هزار نفر موقعیت شغلی جدید در کشور ایجاد شود.

در هدف‌گذاری کلان وزارت صنعت، معدن و تجارت مجموع صادرات کشور در بخش غیرنفتی ۵۵ میلیارد دلار برآورد شده که از این میزان سهم صنایع معدنی بیش از ۱۲ میلیارد دلار برآورد شده است.

تحقق این هدف نیازمند تسهیل سیاست‌های حاکم بر فرآیند تجارت خارجی و همچنین بهبود تعاملات میان ایران و سایر کشورها بود. در حال حاضر نزدیک دوسوم سال جاری را پشت سر گذارده‌ایم و عملا فرصت چندانی تا پایان سال باقی نمانده و امید چندانی به تحقق این اهداف توسعه‌ای در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن وجود ندارد. علت اصلی این عقب‌ماندگی را باید در سیاست‌های حاکم بر بخش تولید و صادرات و همچنین چالش‌های کلان سیاسی و اقتصادی کشور جست‌وجو کرد.

در این زمینه باید تاکید کرد بی‌توجهی مسئولان به تدوین سیاست‌های قابل‌اجرا، عملا روند برنامه‌ریزی‌های آتی را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد؛ بر همین اساس انتظار می‌رود فرآیند دقیق و شفافی بر سیاست‌های حاکم بر بخش تولید حاکم باشد.

عکس: روزگار معدن

پیشران اما غیرواقعی

سعید برزگر، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت متولی بخش بزرگی از اقتصاد کشور است. این وزارتخانه مدیریت حوزه‌های مختلف تولید و تجارت را برعهده دارد و بر همین اساس می‌توان آن را پیشران اقتصاد کشور دانست. این وزارتخانه در ابتدای هر سال برنامه سالانه خود را در قالب یک نقشه راه تبیین و معرفی می‌کند و اهداف این نهاد در قالب سیاست‌های رشد تولید و توسعه صادرات موردتوجه قرار دارد.

وی افزود: معدن و صنایع وابسته به آن یکی از مهم‌ترین زیرمجموعه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت است. توجه به ظرفیت‌های بخش معدن و صنایع وابسته به آن می‌تواند مسیر توسعه صنعتی و اقتصادی کشور را هموار کند. بدین ترتیب سهم این بخش از تولید ناخالص داخلی افزایش می‌یابد و همزمان می‌توان از این ظرفیت برای توسعه صادرات غیرنفتی کشور نیز بهره گرفت. علاوه بر این نظارت و حمایت از توسعه زیرساخت‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع وابسته به آن، استخراج و بهره‌برداری از معادن، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و انجام مطالعات و بررسی‌های زمین‌شناسی و شناسایی مخاطرات زمین‌شناختی و تهیه نقشه‌های مربوط و... نیز جزو وظایف اصلی این سازمان است.

این کارشناس اقتصاد گفت: براساس برآوردهای اولیه وزارت صنعت، معدن و تجارت میزان رشد بخش معدن در ابتدای سال جاری ۱۰.۵ درصد گزارش شده است. رشد تولید در بخش معدن و صنایع وابسته به آن به‌منزله جذب سرمایه‌های جدید و همچنین اشتغالزایی قابل‌توجه در کشور است که این اشتغالزایی ۱۲ هزار نفر هدف‌گذاری شده است.

بستر ناامن جذب سرمایه

وی گفت: توسعه تولید در حوزه‌های مختلف نیازمند جذب سرمایه است، اما از آنجایی که اقتصاد داخلی ما با چالش‌های جدی روبه‌رو است عملا تامین چنین نقدینگی غیرممکن می‌نماید. البته برای تامین سرمایه لازم برای اجرای طرح‌های توسعه و تولید بیشتر می‌توان به جذب منابع خارجی تکیه کرد، اما نبود تعاملات قوی اقتصادی میان ایران و سایر کشورها، عملا امکان تحقق این هدف را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده است.

برزگر افزود: علاوه بر مشکلات یادشده که مسیر تامین سرمایه را برای رشد تولید دشوار یا حتی غیرممکن می‌کند، چالش‌های ساختاری دیگری نیز در فرآیند تولید جریان دارد که عملا فعالیت صنایع یا توسعه را با خلل روبه‌رو می‌کند. از جمله این مشکلات می‌توان به توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، کمبود انرژی، تحریم و محدودیت در ورود فناوری روز دنیا و همچنین موانع موجود در مسیر تامین تجهیزات و مواد اولیه و... اشاره کرد. در همین حال نبود ثبات اقتصادی نیز عملا امکان برنامه‌ریزی را از صنایع سلب می‌کند.

این کارشناس اقتصاد گفت: نبود ثبات رویه در سیاست‌های کلان اقتصاد کشور نیز عملا مسیر توسعه و تحقق اهداف توسعه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت را با خلل روبه‌رو می‌کند، چراکه تولیدکنندگان نمی‌توانند برای تداوم فعالیت و فروش خود برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشند.

وی افزود: توسعه فروش محصولات صنایع معدنی در بازار جهانی یکی از اهداف اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت است. در طول سال‌های اخیر و به‌دنبال شدت گرفتن تحریم‌ها و محدودیت در فروش نفت ایران، ظرفیت صادرات صنایع معدنی و اثرگذاری این صنایع در ارزآوری موردتوجه قرار گرفته است. با این وجود سیاست‌های حاکم بر صنایع عملا از صادرات و فروش خارجی این محصولات در بازار جهانی حمایت نمی‌کند.

میزان اثرگذاری این سیاست‌ها بر روند صادراتی را می‌توان با نگاه کلی به آمار منتشرشده ازسوی مراجع رسمی دریافت. به‌عنوان‌مثال میزان صادرات فولاد و محصولات فولادی در ماه‌های اخیر باوجود رشد تولید در این بخش، کاهشی گزارش شده است؛ در نتیجه با تکیه بر آمار و ارقام نمی‌توان به نتیجه‌بخش بودن اهداف کمی و کیفی وزارت صنعت، معدن و تجارت برای حوزه معدن و صنایع معدنی در سال جاری امید داشت.

سیاست‌های آرمانی وزارت صمت

حسن حسینقلی، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» اظهار کرد: سیاستمداران دولتی در ابتدای فعالیت خود بدون توجه به شرایط اقتصادی کشور اقدام به سیاست‌گذاری‌های آرمانی می‌کنند، اما نبود انطباق میان شرایط اقتصادی کشور و استراتژی‌های تدوین‌شده از سوی مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت مانع تحقق اهداف می‌شود.

وی افزود: در طول سال‌های گذشته چالش‌های جدی در مسیر فعالیت تولیدکنندگان بخش معدن و صنایع معدنی وجود داشته که این مشکلات در گذر زمان نه‌تنها مرتفع نشده‌اند، بلکه بر شدت‌شان نیز افزوده شده است. عدم‌ثبات در شرایط اقتصادی کشور، تورم روزافزون حاکم بر اقتصاد، تحریم و محدودیت در واردات مواد اولیه و تجهیزات موردنیاز صنایع، بی‌توجهی مستمر به توسعه زیرساخت‌های انرژی و... مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که عملا فعالیت صنایع را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهند.

این کارشناس بخش معدن و صنایع معدنی افزود: باوجود مشکلات یادشده، چطور می‌توان به رشد تولید در این بخش و تحقق سیاست‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر شد ۱۰.۵ درصدی تولید در حوزه معدن امید داشت؟

وی گفت: صنایع معدنی در نیمه نخست امسال با محدودیت در تامین برق روبه‌رو بودند و با شروع فصل سرما، تامین گاز این واحدها عملا با چالش‌های جدی مواجه شده است. درواقع باتوجه به محدودیت‌های انرژی کشور و همچنین روند رو به رشد مصرف گاز در ماه‌های سرد سال، این محدودیت برای صنایع در شرایط گریزناپذیری اعمال و بدین ترتیب از روند رو به رشد تولید در این بخش کاسته می‌شود. حسینقلی گفت: نبود ثبات در محیط کسب‌وکار چالش دیگری است که فعالیت در بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. وی افزود: تامین نیازهای اولیه صنایع به‌ویژه نیازهای وارداتی براساس دلار آزاد انجام می‌شود، اما همین تولیدکنندگان موظفند ارز حاصل از صادرات خود را با قیمت دلار نیمایی به کشور بازگردانند. در چنین رویه‌ای عملا ضربات قابل‌توجهی به بخش تولید تحمیل می‌شود.

این فعال بخش معدن و صنایع معدنی گفت: در موارد متعددی شاهد اخذ سیاست‌های ضدتولید بوده‌ایم که لطمات آن پس از مدت‌ها بر عملکرد صنایع آشکار می‌شود؛ کما اینکه بی‌توجهی مدیران و تصمیم‌گیران در بدنه وزارت صنعت، معدن و تجارت در طول دهه‌های اخیر، به کمبود ماده معدنی موردنیاز فعالان صنعت سرب و روی در حال حاضر منتهی شده است. در چنین شرایط فعالان این صنعت ناچارند برای تامین مواد اولیه موردنیاز خود، اقدام به واردات کنند؛ بنابراین خسارات ناشی از سیاست‌گذاری‌های غلط ادامه‌دار هستند.

حسینقلی گفت: وزارت صنعت، معدن و تجارت هر سال برای رشد صادرات و فروش محصولات تولیدشده در بخش معدن و صنایع معدنی به بازارهای جهانی برنامه‌ریزی می‌کند، اما این اهداف در عمل محقق نمی‌شوند.

وی افزود: بخشی از عقب‌ماندگی تولید در حوزه صادرات تحت تاثیر سیاست‌های اشتباه این وزارتخانه ایجاد می‌شود. به‌عنوان‌مثال الزام به عرضه ۱۰۰ درصدی محصولات بخش معدن و صنایع معدنی در بورس کالا، چالش بزرگی است که صادرات فعالان بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تاثیر منفی قرار داد. در واقع این سیاست مسیر فروش خارجی فعالان این صنعت را با مشکل مواجه کرد. در چنین فضایی تولیدکنندگان از تولید بازمی‌مانند یا ناچارند محصولات تولیدی خود را دپو کنند.

حسینقلی گفت: در سال‌های اخیر شاهد بروز رکود گسترده‌ای در فضای اقتصادی کشور بوده‌ایم که به کاهش قابل‌توجه مصرف محصولات بخش معدن و صنایع معدنی در کشور منتهی شد؛ بنابراین فروش صادراتی ضروری و تنها راه تداوم تولید در این بخش است، اما باتوجه به چالش‌های حاکم بر این بخش، عملا مسیر توسعه تولید و ارتقای سطح تولید ناخالص داخلی کشور، تحت تاثیر منفی قرار می‌گیرد.

سخن پایانی

برنامه‌های تولید و توسعه در صنایع مختلف باید با تکیه بر توان اقتصادی کشور و همچنین ظرفیت‌های هر حوزه تدوین شد.

هدف‌گذاری آرمانی نه‌تنها نتیجه‌بخش نیست، بلکه فرآیند توسعه را از مسیر اصلی خود دور می‌کند. در شرایطی که کشور در زیرساخت‌های اولیه خود با کمبود روبه‌رو است، هدف‌گذاری برای تولید هرچه بیشتر عملا اشتباه است و سرمایه‌های موجود را هدر می‌دهد.

در چنین بستری از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود به‌جای اصرار بر اعداد غیرواقعی، همت خود را صرف رفع مشکلات زیرساختی کنند.

بهبود شرایط صنعت فولاد با توسعه صادرات

معاون فنی و اجرایی شرکت کاوه فولاد آریا معتقد است که توسعه صادرات، شرایط این صنعت را در کشور بهبود می‌بخشد.

به گزارش معدن‌نامه، اردشیر افضلی در خصوص اینکه چگونه می‌توان کانون‌های مصرف فولاد کشور را تقویت کرد، گفت: عمر مفید ساختمان در ایران در مقایسه با سایر کشورها بسیار بالا است و لذا نیاز است بازسازی ساختمان‌ها از طریق بهره‌گیری از محصولات استاندارد فولادی، مورد توجه ویژه مسئولان قرار بگیرد که این موضوع در کنار تامین ایمنی برای هموطنان، افزایش مصرف فولاد در داخل را رقم می‌زند.

وی افزود: سرانه مصرف فولاد نشانه توسعه یافتگی کشورهاست و این موضوع در کشور ما به برنامه‌ریزی مدون نیاز دارد. سرانه تولید فولاد ما ۲۳۸ کیلوگرم به ازای هر نفر و مصرف ظاهری ما ۲۱۷ کیلوگرم است در این بین مازاد تولید فولاد در داخل کشور وجود دارد و باید اجازه صادرات بدون هیچ مانعی صادر شود در غیر این صورت نابودی صنعت فولاد را شاهد خواهیم بود.

افضلی بر کاهش هزینه‌های تولید صنعت فولاد تاکید کرد و گفت: اگر هزینه‌های صنعت فولاد کاهش پیدا نکند، نرخ محصول ما افزایش خواهد یافت که در این صورت مشتریان خود را در بازارهای صادراتی از دست خواهیم داد لذا تولید فولاد با روش‌های جدید و با استفاده از تکنولوژی‌های نوین باید مورد توجه جدی فولاد سازان قرار گیرد.

معاون فنی و اجرایی شرکت کاوه فولاد آریا تصریح کرد: مصرف بهینه انرژی برای تولید فولاد و در کنار آن بهره‌گیری از گازهای فرآیندی بر اساس تکنولوژی‌های نوین نکته قابل توجه دیگر است که در کاهش نرخ تمام شده فولاد تاثیر بسزایی دارد.

وی بر ضرورت توزیع عادلانه یارانه انرژی برای صنایع فولادی با توجه به شیوه تولید تاکید کرد و گفت: ذوب‌آهن اصفهان به دلیل استفاده از شیوه کوره‌بلند در تولید فولاد، از یارانه انرژی برخوردار نیست اما عمده اشتغال در معادن زغال‌سنگ وابسته به این شرکت است، لذا باید به شیوه‌های مختلف از طرف دولت حمایت شود تا بتواند، نرخ تمام شده محصولات خود را کاهش دهد.

طرح توسعه‌ای فولاد غرب آسیا

مدیرعامل شرکت فولاد غرب آسیا گفت: امروز یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی که سدراه تولید مخصوصا برای شرکت‌های فولادی شده، مشکل کمبود برق است.

به گزارش چیلان، غلامرضا خلیقی گفت: شرکت فولاد غرب آسیا در راستای اهداف و استراتژی‌های کلان سازمانی خود در تلاش است با احداث یک نیروگاه ۲۵مگاواتی و رفع مشکل قطعی برق تعهدات خود را نسبت به مشتریان و در نتیجه تأمین بازار داخلی کشور به نحو احسن انجام دهد.

وی در خصوص جزییات این نیروگاه گفت: این پروژه ۲۵ مگاواتی یک نیروگاه گازی است که تمام تمهیدات لازم برای تأمین گاز آن نیز اخذ شده و در این خصوص با شرکت گاز منطقه‌ای استان قم قرارداد مرتبط به امضا رسیده است.

به گفته این مدیر فولادی، شرکت فولاد غرب آسیا در زمینه تولید نیز یک طرح توسعه‌ای با ظرفیت تولید ۵۰۰ هزار تن در سال در دست اجرا دارد.

این طرح در صورتی که تحریم‌ها مانعی برسر راه تأمین برخی تجهیزات به وجود نیاورد تا فروردین ۱۴۰۲ به بهره‌برداری خواهد رسید و مجموع ظرفیت تولید ورق سرد این شرکت را به یک میلیون تن خواهد رساند.

یادداشت

توسعه فقط روی کاغذ است

علی رهبری
کارشناس اقتصاد

نقشه راهبردی ازسوی سازمان‌ها و نهادهای مختلف اقتصادی تدوین و ابلاغ می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز در ابتدای امسال برنامه جامعی را با هدف توسعه تولید و فروش در صنایع مختلف تدوین و ابلاغ کرده است. در حالت کلی می‌توان این‌طور ادعا کرد که نقشه راه برپایه شرایط داخلی و خارجی و به‌ویژه برای صنایع پیشران در اقتصاد تدوین می‌شود.

منابع معدنی از دیرباز موردتوجه بشر قرار گرفته و نقش ارزشمندی در تحول زندگی انسان‌ها ایفا کرده‌اند. حوزه معدن و صنایع معدنی ایران نیز از ظرفیت‌های مهم و اثرگذار در توسعه پایدار کشور به‌شمار می‌روند. فعالیت در این بخش می‌تواند به‌عنوان نیروی محرکه و پیشران رشد همه‌جانبه کشور مطرح باشد. معدن و صنایع وابسته به آن را باید جزو صنایع پیشران کشور دانست که نقشی بی‌بدیل در توسعه اقتصادی و صنعتی ایفا می‌کند. این صنایع با تکیه‌بر ظرفیت‌های بخش معدن احداث‌شده و توسعه یافته‌اند. توسعه این صنایع به‌منزله ایجاد فرصت‌های شغلی مختلف در کشور است و مسیر توسعه صنعتی و اجتماعی را هم هموار می‌کند. توسعه فعالیت در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن همزمان زمینه‌ساز توسعه زیرساخت‌ها، توسعه سایر صنایع، رونق فضای کسب‌وکار و صادرات نیز هست؛ بنابراین بخش معدن و صنایع وابسته به آن می‌تواند هم‌پای منابع انرژی در جایگاه موتور محرک رشد اقتصادی و توسعه متوازن عمل کند.

از آنجا که کشور ما در طول سال‌های گذشته با تحریم‌های قابل‌توجهی روبه‌رو بوده، توسعه ظرفیت معادن و صنایع وابسته به آن راهکاری هوشمندانه برای مقاوم‌سازی اقتصاد کشور محسوب می‌شود. البته انتظار می‌رود برای تحقق این هدف زنجیره ارزش‌افزایی صنایع معدنی تکمیل شود.

در ادامه باید تاکید کرد باوجود شرایط خاص کشور و روابط بین‌المللی ایران، هرگونه سیاست‌گذاری در بخش معدن و صنایع وابسته به آن باید با در نظر گرفتن شرایط انجام شود؛ یعنی شرایط تحریم و آثار ناشی از روابط بین‌المللی ایران، باید مدنظر سیاست‌گذاران باشد. علاوه بر این سیاست‌های تدوین‌شده در این بخش از انعطاف‌پذیری لازم در شرایط پرتلاطم جهان امروز برخوردار باشد.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که قرار گرفتن ظرفیت‌های معدنی در مناطق کمتر برخوردار کشور موجب شده فعالیت در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن اثرات جدی بر زندگی، روابط اجتماعی افراد و حتی محیط‌زیست آن منطقه داشته باشد؛ بنابراین سیاست‌گذاران باید با نگاه همه‌جانبه به توسعه کشور، الزامات اقتصادی و اجتماعی، روند توسعه پایدار را موردتوجه قرار دهند.

استفاده از فناوری‌های نوین و زیرساخت‌های فناوری‌های جدید یکی دیگر از الزامات رشد و توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور است. قوانین و مقررات حاکم بر بخش معدن باید ضمن تسهیل شرایط برای فعالیت معدنی و توسعه صنایع مربوط به آن، نظام شفاف و مدونی را برای تعامل با حوزه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی کشور داشته باشد.

در طول سال‌های گذشته وزارت صنعت، معدن و تجارت چندین مرتبه نقشه راه تدوین کرده که عموما در اجرا موفق نبوده‌اند. بر همین اساس انتظار می‌رود این دست استراتژی‌ها با نگاهی واقع‌بینانه به شرایط و ظرفیت‌های کشور تدوین و ابلاغ شوند.

علاوه بر این چنانچه در تدوین چنین اسناد بالادستی از نظرات فعالان صنعتی و بخش خصوصی کمک گرفته شود، بسیاری از مشکلات مرتفع یا حداقل این نقشه راه به واقعیت موجود نزدیک می‌شود. در واقع در تهیه این اسناد بالادستی نباید نگاه دولتی جریان‌ساز باشد. در عین حال لازم است شرایط ویژه صنایع به‌ویژه واحدهای کوچک و آسیب‌پذیر بیش‌ازپیش موردتوجه قرار گیرد تا در نهایت امکانی برای توسعه و بهبود عملکرد صنایع فراهم شود. در واقع در چنین بستری می‌توان به رشد واقعی و اثرگذاری عملکرد صنایع بر اقتصاد امید داشت.

روزگار معدن

یکشنبه ● ۲۰ آذر ۱۴۰۱ ● ۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ ● ۱۱ دسامبر ۲۰۲۲ ● سال پنجم ● شماره ۹۷۸

صاحب امتیاز:
موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل

مدیر مسئول و سردبیر:
ناصر بزرگمهر

فنی و هنری:
مهدی نجفی

نمایندگی دفتر اروپا:
چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴
تلفن: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - تلفن همراه: ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱ -نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰
پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰ - ایمیل سازمان آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

نظرگاه

بورس انرژی به دنبال راه‌اندازی بزرگترین بازار گاز منطقه

(قسمت دوم)

علی نقوی
مدیرعامل شرکت بورس انرژی

ایجاد این شبکه انحصاری در صنعت گاز، به دلیل عدم‌پویایی و نبود شفافیت‌های لازم در هزینه بخش‌های مختلف چرخه تامین گاز، انعطاف‌پذیری لازم را از این بخش سلب کرده است. همچنین رشد سریع مصرف و واقعی نبودن نرخ گاز جهت مصارف گوناگون داخلی، در کنار محدودیت منابع مالی دولت، مزید بر علت شده و عدم‌توازن در صنعت گاز کشور را ایجاد کرده است.

▣ راه‌اندازی بازار گاز در بورس انرژی ایران

به منظور تجدید ساختار در صنعت گاز کشور، می‌توان با استفاده از بستر بورس انرژی ایران ساختار رقابتی و تنظیم‌شده‌ای را طراحی کرد تا علاوه‌بر آنکه شرکت‌های گاز استانی از مسیر بورس اقدام به مبادله گاز کنند، مصرف‌کنندگان بزرگ گاز، همچون مجتمع‌های پتروشیمی، نیروگاه‌ها، کارخانه‌های فولاد و سیمان، نیز امکان خرید رقابتی به میزان سهمیه مصرف خود داشته باشند. در این ساختار، عرضه‌کنندگان گاز که پالایشگاه‌های گازی کشور هستند، می‌توانند در پرتو شفافیت سامانه‌های بورس انرژی، به فروش محصول خود بپردازند. اما با توجه به نقش و اهمیت انتقال در بازار گاز، لازم است راهبری و مدیریت انتقال در اختیار شرکت ملی گاز ایران باقی بماند.

با توجه به اینکه گاز هم در قالب قراردادهای کوتاه‌مدت (شامل قراردادهای با دوره تحویل روزانه) و هم به صورت قراردادهای بلندمدت قابل‌معامله است، به صورت کلی به منظور راه‌اندازی بازار گاز طبیعی در بورس انرژی ایران می‌توان حالت‌های کلی زیر را متصور شد:

بازار نقدی گاز طبیعی: مطالعه تجربیات جهانی در بازارهای گاز نشان از شباهت قابل‌ملاحظه بازار نقدی گاز با بازار نقدی برق دارد. در این بازار، برای هر ساعت از شبانه‌روز، نرخ از طریق حراج تک‌قیمتی جداگانه و با توجه به سفارش‌های عرضه و تقاضای ارسالی به گرداننده بازار به‌دست می‌آید. گرداننده بازار در زمان اجرای بازار و تعیین قیمت، محدودیت‌های انتقال گاز و سایر محدودیت‌های فنی شبکه را لحاظ می‌کند. مشابه بازار برق، بازار گاز نیز می‌تواند شامل بازار روز بعد، ساعت بعد و بازار لحظه‌ای باشد. بازیگران بازار نقدی گاز، که به بازار عمده‌فروشی گاز نیز موسوم است، عمدتا شرکت‌های توزیع‌کننده گاز یا مصرف‌کنندگان بسیار بزرگ گاز هستند. همچنین قراردادهای سلف موازی استاندارد نیز با کارکردی کم‌وبیش مشابه می‌تواند در موازات با بازار نقدی گاز و با توجه به پیش‌بینی قیمت‌های گاز در سررسید معین، مورد استفاده قرار گیرد.

بازار مالی گاز طبیعی: با توجه به نوسان نرخ حامل‌های انرژی، امروزه استفاده از مشتقات انرژی به منظور پوشش ریسک قیمتی در بازارهای انرژی رونق قابل‌توجهی پیدا کرده است؛ به نحوی که این بازارها حجم قابل‌توجهی از تبادلات مالی در حوزه انرژی را به خود اختصاص داده‌اند. به دلیل ماهیت کوتاه‌مدت بودن افق بازار نقدی گاز، این بازارها به‌سرعت نسبت به افزایش یا کاهش عرضه و تقاضا که می‌تواند ناشی از عوامل متعدد باشد، واکنش نشان می‌دهند. در بازارهای گاز دنیا، قراردادهای پوشش ریسک آتی و اختیار معامله گاز طراحی و معرفی شده‌اند، تا برای پوشش ریسک عرضه‌کنندگان و مصرف‌کنندگان گاز در برابر نوسانات قیمتی مورد استفاده قرار بگیرند. نرخ تسویه قراردادهای مشتقه، مبتنی بر قیمت‌های نقدی بازار گاز خواهد بود. راه‌اندازی بازار مالی گاز طبیعی علاوه بر کمک به پوشش ریسک مشارکت‌کنندگان این بازار، مزایای مهم دیگری از جمله توسعه و تقویت بازار فیزیکی گاز طبیعی، امکان مشارکت تمامی فعالان حوزه بازارهای مالی از اشخاص حقیقی گرفته تا صندوق‌های سرمایه‌گذاری در این بازار، افزایش سرعت و قدرت نقدشوندگی را به همراه خواهد داشت.

بازار فیزیکی گاز طبیعی در قالب قراردادهای میان‌مدت و بلندمدت: یکی دیگر از بازارهایی که برای گاز در بستر بورس انرژی ایران قابل‌پیاده‌سازی است، عرضه گاز توسط پالایشگاه‌های گازی برای دوره تحویل میان‌مدت و بلندمدت، از طریق تابلوی گاز بازار فیزیکی است. در این تابلو، پالایشگاه‌ها پس از پذیرش، اقدام به ارسال اطلاعیه عرضه گاز تولیدی خود کرده و در سوی دیگر مصرف‌کنندگان گاز نیز می‌توانند اقدام به خرید گاز موردنیاز خود از طریق این بازار کنند. برخلاف بازار نقدی که درآن قراردادها نقدی بوده و تسویه نیز به روش نقدی انجام می‌شود، در عرضه‌های تابلوی گاز بازار فیزیکی، امکان انجام معاملات از طریق قراردادهای نقدی، نسیه، سلف و کشف پریمیوم وجود خواهد داشت. در ضمن تسویه معاملات نیز می‌تواند به روش نقد، با تضمین، خارج از پایاپای یا شرایطی باشد. این بازار بر خلاف بازار نقدی گاز، غیرمتمرکز بوده و هر عرضه‌کننده به طور جداگانه نسبت به اعلام شرایط عرضه و معامله خود اقدام می‌کند. خریداران نیز می‌توانند با توجه به شرایط قیمتی تسویه و دوره تحویل نسبت به انتخاب عرضه‌کننده خود ثبت سفارش کنند.

بازار صادراتی: در صورت ایجاد بازار نقدی گاز، نرخ کشف‌شده در این بازار می‌تواند با فرمول‌های مشخصی برای بازارهای صادراتی گاز نیز مورد استفاده قرار بگیرد. در ضمن در صورت اتصال شبکه‌ای مصرف‌کنندگان بزرگ گاز در کشورهای همسایه، امکان انجام عرضه‌های گاز در رینگ بین‌الملل به تفکیک هر مقصد صادراتی، در بورس انرژی ایران در بازار فیزیکی تابلوی گاز وجود خواهد داشت.

▣ الزامات تجدید ساختار در صنعت گاز و ایجاد بازار گاز طبیعی

با توجه به اینکه صنعت گاز شباهت‌های زیادی با صنعت برق دارد و انتقال و توزیع آن مانند برق به صورت شبکه‌ای است، همچنین با وجود تجارب راه‌اندازی بازار عمده‌فروشی برق و معاملات برق در بورس انرژی ایران، به نظر می‌رسد نخستین گام به منظور تجدید ساختار در صنعت گاز و ایجاد بازار گاز، فراهم‌سازی بسترهای قانونی در این زمینه باشد. علاوه‌بر این، موارد زیر نیز باید مشخص شود:

ادامه دارد...

افزایش دامنه نوسان اثربخش بود؟

گروه معدن

عکس: آیدا فریدی

بازاری رقابتی است که در آن نرخ سهام توسط افراد فعال بازار و با مکانیسم عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. بنابراین نهادها و ابزارهای مختلفی نوسانات این بازار را کنترل می‌کنند که یکی از این ابزارها، دامنه نوسان است. در سال‌های گذشته اما بیشتر فعالان و مسئولان بازار سرمایه بر این باور بودند که با افزایش یا حذف دامنه نوسان، بورس ما حرفه‌ای‌تر شده و رشد خواهد کرد. بر همین اساس از اوایل سال ۱۴۰۱ سازمان بورس تصمیم به افزایش فصلی دامنه نوسان گرفت. درحال‌حاضر و پس از گذشت نزدیک به ۹ ماه از این افزایش تدریجی، دامنه نوسان در مثبت و منفی ۷ قرار دارد. حال اما این سوال مطرح است که آیا دامنه نوسان از زمان شروع روند افزایشی تا به حال چه تاثیراتی بر بازار داشته و توانسته به اهداف مدنظر خود برسد؟

به گزارش صدای بورس بورس، دامنه مجاز نوسان به حدود سقف و کف قیمتی گفته می‌شود که هر سهم در هر روز معاملاتی می‌تواند داشته باشد. در تاریخچه شرکت بورس بالا و پایین شدن دامنه نوسان اتفاق تازه و جدیدی نیست. برای مثال در سال ۱۳۸۴ دامنه نوسان به ۵ درصد رسید اما با تصویب قانون جدید بورس و اوراق بهادار، دوباره دامنه به دو درصد تغییر کرد. تغییرات دامنه نوسان اما به همین منوال نگذشت و در سال‌های بعد از آن هم این دامنه افزایش داشت.

فعالان بازار معتقد بودند که دامنه نوسان مانع روان شدن معاملات در بازار شده و تعادل آن را از بین برده است. بنابراین اوایل سال ۱۴۰۱ سازمان افزایش فصلی دامنه نوسان را اعمال کرد تا از این طریق بتواند به طور تدریجی آن را حذف کند. حال در اواخر فصل پاییز دامنه نوسان مثبت و منفی ۷ درصد است. سوالی که اینجا مطرح می‌شود این است که از زمان شروع روند افزایشی دامنه نوسان تغییر مثبتی در بازار به وجود آورده است یا دامنه نوسان به تنهایی می‌تواند عاملی برای رشد بازار باشد یا خیر؟ بر این اساس کارشناسان ابعاد مختلف این موضوع را واکاوی کردند.

▣ دامنه نوسان باعث افزایش نقدشوندگی

مهدی ساسانی، کارشناس بازار سرمایه: با توجه به حجم نقدینگی کمی که درحال‌حاضر در بازار سرمایه وجود دارد، افزایش دامنه نوسان در مقطع فعلی صرفا باعث بالا رفتن حجم معاملات و نقدشوندگی شده و می‌توان گفت رونددهی به سهم‌ها کاهش پیدا کرده است. علت هم این است که با توجه به اینکه بازار سرمایه ما بازاری صف‌نشین است و فرهنگ صف‌نشینی هنوز در آن وجود دارد، دامنه نوسان ۷ درصدی در مدت دو روز می‌تواند ۱۴ درصد نرخ برخی نمادها را بالا یا پایین ببرد که باعث افزایش نقدشوندگی شده است. به همین علت شاهد صف خریدها یا صف فروش‌های دائمی در بازار نیستیم.

این موضوع به نوعی هم می‌تواند خوب و هم بد باشد. از این حیث خوب است که هیجان بازار را کمتر کرده و از طرفی قاعده صف‌نشینی را کاهش می‌دهد. اما در طرف دیگر با توجه به وجود ربات‌ها، الگوریتم‌ها، بازارگردان‌ها و همه کسانی که از این ابزارها برای نوسان گرفتن استفاده می‌کنند، بستری برای نوسان‌گیری اینها ایجاد شده است. همچنین می‌دانیم جدال بین ربات و انسان جدال نابرابری است و ربات همیشه برنده است. در بحث نوسان‌گیری هم می‌بینیم در نمادهای ۷ درصدی خرید و فروش‌هایی که توسط ربات‌ها و الگوریتم‌ها انجام می‌شود، بیشتر با جنبه نوسان‌گیری بر روی نمادها در حال اتفاق افتادن است. در کل اما باید گفت ما از استانداردهای جهانی به شدت فاصله داریم و نمی‌توانیم صرفا با بحث دامنه نوسان ادعا کنیم که به سمت جهانی شدن پیش می‌رویم. در صورتی که بازار پویا بوده، حجم ارزش معاملات بالا برود، بازار باز باشد، دستکاری نرخ آن کمتر شود و همه فاکتورها رعایت شود و در کنار آن، افزایش دامنه نوسان را داشته باشیم، می‌تواند در این بازار مثبت ارزیابی شود. درواقع دامنه نوسان عاملی در کنار بقیه عوامل است و تا زمانی که بقیه عوامل به سمت بهبود یا ارتقای کیفیت نرفته باشند، صرفا با زیاد کردن دامنه نوسان نمی‌توان گفت که در حال پیش بردن بازار به سمت مثبتی هستیم. درحال‌حاضر بازار مدتی است که شرایط مثبتی دارد و الگوریتم‌ها نوسانات مثبت در بازار می‌گیرند اما روزی که بازار بخواهد روند اصلاحی بگیرد، همین موضوع می‌تواند گریبان‌گیر بازار سرمایه شود.

▣ دامنه نوسان ارزش ذاتی سهام را مشخص نمی‌کند

امیر سیرانی، مدیر سبد سبدگردان الگوریتم: دامنه نوسان در بورس تهران یکی از موضوعاتی است که همیشه مورد توجه اهالی بازار سرمایه قرار داشته است. طبق مصوبه شورای‌عالی بورس، دامنه نوسان در برخی نمادهای بازار سهام افزایش یافته است. در هفته‌های گذشته دامنه نوسان بازار اول بورس و فرابورس برای برخی نمادها از ۶ درصد به ۷ درصد افزایش یافت و طبق مصوبه قرار است تا پایان سال این محدودیت به ۱۰ درصد برسد.

این افزایش به خودی خود می‌تواند فرآیند مثبتی را در معاملات سهام ایجاد کند و امید می‌رود که این تصمیم در نهایت به ورود نقدینگی و افزایش عمق بازار منجر شود. اما نکته‌ای که وجود دارد، این است که کلیت بازار به دلایل دیگر مانند افزایش نرخ اوراق بدون ریسک، کم اعتمادی سرمایه‌گذاران و... دچار ضعف معاملات شده به طوری که بعد از یک دوره حمایت از بازار سرمایه و ثبت معاملات روزانه بالای پنج هزار میلیارد تومان دوباره ارزش معاملات به زیر سه هزار میلیارد کاهش یافته است. در واقع می‌توان بیان کرد که افزایش دامنه نوسان می‌تواند بستر افزایش نقدشوندگی و افزایش عمق بازار را فراهم کند اما ماهیت افزایش معاملات معلول عوامل دیگر همچون اقبال سرمایه‌گذاران از بازار سرمایه است. یا به عبارت دیگر دامنه نوسان و سایر مکانیسم‌های محدودکننده عملیات بازار مانند حجم مبنا یا حد اعتبار به طور مستقیم تاثیری بر ارزش ذاتی سهام ندارد و سودآوری شرکت‌ها و سطح نرخ بهره و رشد سودآوری است که ارزش سهام را تعیین می‌کند.

در واقع وجود دامنه نوسان یک عامل محدودکننده برای بازار سرمایه است که در جهت کاهش دستکاری قیمتی ایجاد شده است اما مهم‌ترین مشکل وجود دامنه نوسان، زیر سوال بردن منطق بازار سرمایه است زیرا قیمت‌ها در مسیر تعادل با اطلاعات جدید، با اصطکاک مواجه می‌شوند؛ این مسئله ورود و خروج سرمایه‌گذار، نقدشوندگی و حجم معاملات را کاهش می‌دهد.

▣ تاخیر در کشف قیمت

پیش از تصویب قانون افزایش دامنه نوسان فعالان بسیاری معتقد بودند که دامنه نوسان محدود مانع رشد بازار شده است و در صورت افزایش آن وضعیت بازار تغییر خواهد کرد. بر این اساس در گفت‌وگویی با احسان حاج‌علی‌اکبر، مدیرعامل سبدگردان سینا به بررسی تاثیرات دامنه نوسان محدود و عوامل کمک‌کننده به رونق دوباره بازار در کنار افزایش دامنه نوسان پرداختیم. احسان حاج‌علی‌اکبر، مدیرعامل سبدگردان سینا: افزایش دامنه نوسان یک خواسته و مطالبه جدی فعالان بازار بود که به واقعیت نزدیک شد. دامنه نوسان بالا به شدت بازار را کاراتر خواهد کرد و احتمال پروژه‌سازی سهام را از بین خواهد برد. صف‌نشینی به خصوص تشکیل صف‌های فروش که به شدت، ترس ایجاد می‌کند، برچیده خواهد شد. اگر صف نباشد، تحلیل جایگاه بهتری پیدا می‌کند و تصمیم‌گیری‌های افراد نمی‌تواند بر اساس صف خرید و صف فروش باشد. اصولا تشکیل صف خرید یا فروش از نظر رفتاری و روانی، اثر قابل توجهی بر روی تصمیم‌گیری افراد و افزایش هیجان معامله‌گران دارد و موجب فسادهای گسترده‌ای در تابلوی سهام شرکت‌ها می‌شود.

از معایب دامنه نوسان محدود صحبت‌ها و تحلیل‌های زیادی توسط فعالان مطرح شده است. از جمله اینکه محدود بودن دامنه قیمتی موجب سرریز نوسان روی روزهای آتی می‌شود. از طرفی موجب تاخیر در کشف نرخ و کارایی اطلاعاتی بازار می‌شود. همچنین محدود بودن دامنه قیمتی می‌تواند مداخله در معامله و دخالت بر روی توافق خریدار و فروشنده تلقی شود. همچنین دامنه مجاز نوسان باعث تاخیر در کشف نرخ شده، سرمایه‌گذاران ممکن است در قیمت‌های غیرواقعی (غیرارزنده) معامله کرده یا معاملات خود را به تاخیر اندازند تا نرخ به مقدار واقعی برسد. محدود بودن دامنه قیمتی موجب می‌شود با نزدیک شدن نرخ به سقف یا کف قیمت، به سمت آن شتاب گیرد که به آن اثر کهربایی اطلاق می‌شود.

به نظر می‌رسد سیاست‌گذار کلان بورسی، مسائلی نظیر اندازه شرکت، میزان شناوری سهام و نقدشوندگی، شفافیت و اطلاع‌رسانی و تداوم سودآوری را معیار مهمی برای افزایش دامنه نوسان شرکت‌ها در نظر گرفته است. سیاست کلان باید در حذف دامنه نوسان باشد اما سیاستگذار کلان بورسی ملاحظاتی در این زمینه دارد. در این زمینه رگولاتوری بازار سرمایه معتقد است، از آنجایی که در حوزه سیاست‌گذاری در کشور به ویژه در حوزه اقتصادی ثباتی وجود ندارد و تورم بالاست، وضعیت اقتصادی کشور بسیار آشفته است. در نتیجه، نمی‌توان بازار سرمایه را بدون حمایت رها و دامنه نوسان را حذف کرد. از جمله مهم‌ترین عواملی که به رشد بازار سرمایه در کنار دامنه نوسان کمک می‌کند، فرهنگ‌سازی عمومی و هدایت سرمایه‌گذاران به سمت سرمایه‌گذاری غیرمستقیم از طریق انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری در بازار بورس است. این مسئله تاثیر ویژه‌ای بر روی افزایش عمق بازار و نقش‌پذیری تحلیل بر روی نوسانات نرخ و کاهش هیجان بازار خواهد داشت.

موضوع دیگری که دغدغه فعالان بازار بوده و موجب رکود یا رونق بازار سرمایه در ادوار مختلف بازار بوده، نرخ بهره بانکی است. افزایش بازده اوراق دولتی و باز گذاشتن دست بانک‌ها در افزایش سود سپرده‌ها تاثیر بسزایی در کاهش تمایلات خرید و افت رونق بازار بورس است.

راهی برای بازگرداندن اعتماد از دست رفته

یک کارشناس بازار سرمایه گفت: برای بهبود وضعیت بازار سرمایه و بازگرداندن اعتماد از دست رفته، نیازی به تغییر در سازکار معاملات این بازار نیست و بیشترین کمکی که دولت می‌تواند به بازار سرمایه کند، ثبات در سیاست‌گذاری‌ها و اجتناب از تصمیمات خلق‌الساعه است.

محسن عباسلو در گفت‌وگو با سنا ضمن اشاره به برخی اقدامات مثبتی همچون طرح بیمه سهام و راه‌اندازی صندوق‌های تضمین اصل سرمایه که در چند ماه اخیر با هدف کاهش ریسک سرمایه‌گذاران صورت گرفته، بیان کرد: البته که اقداماتی که در این چند ماه در بازارسرمایه صورت گرفته، اقدامات خوبی است؛ اما مشکل اصلی بازار سرمایه، بی‌اعتمادی به سیاست‌های دولت است. باید شرایطی ایجاد شود که اطمینان خاطر به سهامداران داده شود که بورس با تصمیمات خلق‌الساعه‌ای مثل افزایش نرخ حامل‌های انرژی دچار مشکل نخواهد شد و البته که اگر در لایحه بودجه ۱۴۰۲، ریسک جدیدی از این بابت متوجه بازار سرمایه نشود، بخشی از اعتماد از دست رفته باز خواهد گشت.

البته که زمزمه هایی در مورد عدم افزایش نرخ حامل‌های انرژی یا تحمیل ریسک جدید به بازار سرمایه مطرح شده، اما با توجه به بی‌اعتمادی مردم به سیاست‌های دولت، تا وقتی لایحه بودجه ۱۴۰۲ ارائه نشود، نگرانی‌ها برطرف نخواهد شد.

وی اضافه کرد: اتفاق خوشایندی که در مورد بودجه ۱۴۰۲ رخ داده این است که کمیته‌ای بین دولت و مجلس شورای اسلامی تشکیل شده تا تصمیمات دولت در ارتباط با بودجه، کمترین تاثیر را روی بازار سرمایه داشته باشد.

این کارشناس بازار سرمایه تصریح کرد: بررسی وضعیت بازارهای موازی از جمله بازار مسکن نشان می‌دهد هیچ بازاری به اندازه بورس برای سرمایه‌گذاری جذاب نیست و اگر اعتماد سرمایه‌گذاران به این بازار جلب شود، حتماً این بازار ظرفیت رشد خواهد داشت.

انتظار می‌رود سیاست‌گذاران هم به بازار سرمایه توجه بیشتری داشته باشند؛ چراکه تنها بازاری که ورود نقدینگی به آن تورم‌زا نبوده و مردم را دچار مشکل نمی‌کند، بازار سرمایه است. ورود نقدینگی به بازار سرمایه اتفاقا می‌تواند سبب تسهیل تامین مالی بنگاه‌های تولیدی و رونق اقتصادی شود و این شرایط، خود به اقتصاد کشور کمک خواهد کرد.

عباسلو در ادامه ضمن تاکید بر ارزندگی بسیاری از سهم‌های بازار اظهار کرد: بررسی وضعیت تولید و فروش بسیاری از شرکت‌های بازار نشان می‌دهد مشکلی در این شرکت‌ها وجود ندارد.

مشکل اینجاست که دولت برای مهار تورم از انواع ابزارها از جمله قیمت‌گذاری‌های دستوری، افزایش نرخ بهره، سرکوب نرخ ارز در سامانه نیما و... استفاده کرده و تمامی این ابزارها هم به بازار سرمایه ما آسیب زده؛ بی‌آنکه در مهار تورم، موفقیت لازم کسب شده باشد! (تورم حداقل ۵۰درصدی امسال و تورم ۵۰ درصدی سال آینده گواه این ادعا است). برای بهبود وضعیت بازار سرمایه و بازگرداندن اعتماد از دست رفته، نیازی به تغییر در سازوکار معاملات این بازار نیست و بیشترین کمکی که دولت می‌تواند به بازار سرمایه کند، ثبات در سیاست‌گذاری‌ها و اجتناب از تصمیمات خلق‌الساعه است.

وی ادامه داد: مشکل دیگری که بازار سرمایه ما از آن رنج می‌برد، اختلاف تقریبا ۳۰ درصدی نرخ ارز در سامانه نیما با بازار آزاد است. این اختلاف قیمت، رانتی است که نه به نفع تولیدکننده بوده و نه به نفع مصرف‌کننده و فقط نصیب عده‌ای خاص شده است. امیدوارم با حذف یا حداقل کاهش این اختلاف نرخ، به رشد شرکت‌های بورسی کمک شود.

اقبال نوبتی به صنایع بورسی

به نظر می‌رسد در کوتاه‌مدت، به‌صورت مقطعی گروه‌ها مورد اقبال سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرند و همانطور که این روزها شاهد اقبال گروه خودرویی بودیم، گروه‌های دیگری مثل گروه دارویی و بانکی هم مورد اقبال قرار خواهند گرفت.

حمیدرضا جیهانی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با سنا در خصوص وضعیت فعلی بورس بیان کرد: در مورد هر بازار باید با توجه به اقتضائات همان بازار نظر داد. سرمایه‌گذاران در بورس، معمولا آینده شرکت‌ها و صنایع را خریداری می‌کنند. با توجه به کاهش پیش‌بینی‌پذیری در اقتصاد ما، سرمایه‌گذاران نمی‌توانند آینده صنایع را پیش‌بینی کنند و به همین دلیل هم از سرمایه‌گذاری در بازار سهام اجتناب می‌کنند. در حقیقت ریسک‌های موجود در اقتصاد کشور، قدرت پیش‌بینی‌پذیری را از سرمایه‌گذاران گرفته و ترمز رشد بازار سهام را کشیده است.

وی اضافه کرد: مادامی که سیاست گذاری‌های حاکمیتی در ایران به سمتی که قابلیت پیش‌بینی‌پذیری در اقتصاد کشور فراهم شود حرکت نکند، این شرایط ادامه خواهد داشت. البته که حرکت به سمت پیش‌بینی‌پذیری اقتصادی، کار سختی نیست و کافی است که به چند نکته پایبند باشیم. یکی از نکات این است که در سیاست‌گذاری‌ها، روندها را در نظر بگیریم. تا وقتی تصمیم‌گیری‌های کلان در صنایع، درگیر دستورالعمل‌های یک وزارتخانه یا کمیسیون اقتصادی دولت و... باشد، سرمایه‌گذار قدرت پیش‌بینی‌پذیری نخواهد داشت.

این گونه تصمیم‌گیری‌ها، در بلندمدت منجر به کاهش ظرفیت پیش‌بینی‌پذیری در صنایع می‌شود و نمونه بارز آن را در مورد نرخ خوراک پتروشیمی ها، گاز صنایع، عوارض صادراتی و... شاهد بوده‌ایم.

جیهانی در پیش‌بینی روند آتی بازار سرمایه گفت: به لحاظ تحلیلی و با در نظر گرفتن روند سودآوری شرکت‌ها و نسبت P/E و همینطور وضعیت دو متغیر مهم تاثیرگذار بر بازار یعنی تورم و نرخ ارز، بازار سرمایه ظرفیت رشد دارد. ضمن اینکه این بازار از بازارهای رقیب جامانده و به لحاظ فرصت‌های آربیتراژی هم بازار سرمایه باید حرکت کند. اما نمی‌توان گفت استارت حرکت این بازار چه زمان زده خواهد شد.

وی ادامه داد: شخصا چندان به رشد کلیت بازار سرمایه بعد از ارائه لایحه بودجه خوش‌بین نیستم و به نظر می‌رسد در کوتاه‌مدت، به‌صورت مقطعی گروه‌ها مورد اقبال سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرند و همانطور که این روزها شاهد اقبال گروه خودرویی هستیم، گروه‌های دیگری مثل گروه دارویی و بانکی هم مورد اقبال واقع خواهند شد.